MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas. Redakcijos adresas: 21 Mazarin St., Herne Bay, N.S.W. Tel.: LF 7837,

PRENUMERATA
Ištisiems metams—£ 3.0.0.
Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams £ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/6.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose - £ 4.0.0 metams.

SKELBIMAI
1 colis per vieną skiltį—10/-
Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai—1/6.
Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
Box 4558, G.P.O.
Sydney, N.S.W.

Nr. 13 (367). Devintieji metai.
SYDNĖJUS, 1958 m. kovo 31 d.

PRISIKĖLIMAS

Kančią ir nelaimes seka laimė ir džiaugsmas. Gyvenimo smūgius pakeičia skaidrios šypsenos, lyg pavasario vėjelio, žibučių ar drėgnos dirvos dvelkesys.

Kai viskas miršta, kai gyvybės pradai, atrodo, amžiams nyksta nežinioje, vėl nuaidi gyvenimo ir džiaugsmo varpai, skelbdami pasauliui ir žmogui Prisikėlimą.

Per ilgus šimtmečius kėlėsi Kristus mūsų mažutėje Tėvynėje ir mūsų medinės bažnytėlėse. Tarpe šimtų žvakučių, blykčiojančių pavasario nakties tamsoje, su daugybe gėlių ir žolynų ir su naiviomis romėnų karių povyzomis prie Kristaus Karsto, tikrai širdingai mes praleisdavome Velykų naktį savoj tėviškėj.

Kristaus laidotuvės atrodydavo tikros, tarytum tavo artimo giminaičio ar draugo. Ir Velykų rytą, skambant visiems varpams, jis atsikeldavo kaip tikras Dievas, neturįs jokio bendro su išdrožinėta statula, dar vis gulinčia tarp užgesusių žvakelių.

Tikintieji, kurie Prisikėlimo Tiesą nešiodavo savo širdyse, tada pajusdavo lengvutį džiaugsmą ir ateities gyvenimo viltį, abejojantieji — taip pat negalėdavo išsivaduoti iš širdį lengvinančios Velykų nuotaikos.

Visais krikščionybės amžiais Velykų rytą bažnyčiose aidėdavo varpų muzika, skelbdama Prisikėlimą. Ši tradicija taip įaugo į žmonijos sąmonę ir žmonių širdis, kad net garsiausi rašytojai šia tema kūrė veikalus ir muzikai — savo giesmių kūrinius. Goetės Faustas, kada jo gyvenimo pabaiga prašėsi neviltingos nuodų taurės, staiga išgirdo Velykų ryto varpus ir jo ranka sudrebėjo. Jis pabūgo sudrumsti Prisikėlimo džiaugsmą, kai gatvėse džiūgavo maldininkų minios, išsipylę iš bažnyčių. Jam sužibėjo vilties kibirkštėlė, nes varpai skelbė atpirktąjį Prisikėlimą.

Jau dešimts Velykų praslinko svetimame krašte. Jau dešimts kartų varpai skelbė Prisikėlimo Tiesą. Mes verkėme su svetimais varpais, ir prisikėlimas mums nėra tiktai Kristus, bet grįžimo savojon tėvynėn viltis. Mūsų širdys dega, tarsi uždegtosios Didžiajam Šeštadienį ugnies kempinės, nes mes vis dar tikime tą šventąją Velykų ugnį parsinešti į senąsias mūsų tėviškes ir jomis įžiebti velykines žvakes.

Tačiau šios viltys pildysis tik tada, kai mūsų pačių širdyse įsivyraus dvasios prisikėlimas, kai kasdienės duonos rūpesčius pradės dominuoti mūsų tautiniai potroškiai, kai guldamies ir keldamies mes vis melsimės už Tėvynės laisvę ir visus savo veiksmus rikiuosime Lietuvos prisikėlimo linkme.

J.V.

Kristus

Dail. V.K. JONYNO

Kadugių Šaka

NĖLĖ MAZALAITĖ

Penkiese sėda prie vakarienės stalo šitą Verbų šeštadienį, kaip kasdien, tačiau atrodo, kad kambaryje yra tiktai trys, tiktai vaikai. Jų motina yra labai liūdna šį vakarą, jos ranka yra tokia sunki, jog ji vos atkelia duonos riekę, o senelė sėdi paniūrusi ir prispausta praėjusios dienos. Jos abi tyli, bet trys kalba garsiai ir linksmai — jų žodžiai striksi kaip paukščiai, nepastovūs ir greiti: čia jie kalbėjo apie katytę ir tuojau apie angelus — viskas jiems yra sava ir paprasta. Dabar jau jie mini Velykų kiškį, jie dažo savo svajonėmis kiaušinius, ir staiga mažiausias, kuris turi penkerius metus, sako:

— O kadugys badosi, aš nesinešiu jo ryt į bažnyčią.

— Nešies, — taria vyresnis brolis, — nešies, kaip gi tu eisi be verbos?

— Nereikia verbos, — pyksta mažasis, — verba yra ežys.

— Tu pats ežys! — nepasiduoda brolis. — Verba yra šventa. — Ir ūmai pats susimąsto ir sako į visus: — Kodėl ji šventa?

Dabar reikia atsakyti jiems, — galvoja motina, tačiau tyli, nes jos širdis yra toli, ji yra nuėjusi atgal per vienuolika metų, kuomet dar nebuvo šitų trijų, ir gal dėl to jie ūmai pasirodo jai svetimi, beveik nežinomi. Ji grįžta į savo jaunystę ir vėl susitinka pirmą kartą vyrą, kuris savo akimis pasiėmė jos sielą. Verbų sekmadienis tai buvo, — galvoja ji, ir kaip pro tirštą miglą girdi savo mergaitės balsą. Jos devyneri metai kalba šitaip išdidžiai ir pamokomai į jaunesnius brolius:

— Todėl, kad Dievulis jojo asiliuku į Jeruzalę — — —.

— Ne, asiliukas yra Kaune, sode, — šaukia mažiausias ir tuojau klausia: — kodėl Dievulis jojo asiliuku? Baltas žirgelis yra gražesnis, kodėl nę žirgelis?

— Pikti žmonės pavogė žirgelį, — sako antrasis, — bolševikai išvedė. Palauk, kai rytoj eisim į bažnyčią — — —

Mažasis kažko ima verkti, ir visi trys šaukia drauge.

Dabar turiu nuraminti juos, — galvoja motina, tačiau nesijudina, nes jos širdis yra kurčia: ji girdi tiktai vieną balsą, balsą vyro, kuris prakalbėjo į ją pirmą kartą verbų sekmadienyje. Bet jai pasidaro lengviau, kai į jos vaikų triukšmą įkrenta sunkūs anytos žodžiai:

— Niekur neisim rytoj, mano pelytės jūs, niekur: kunigą ruskiai išvežė, ir bažnyčios durys užkaltos — niekas neapšlakstys švęstu vandeniu, nepasmilkys kodylu.

Ji kalba niauriai, ir jos balsas atrodo juodas, tačiau jis ima šviestis, kai ji kalba toliau:

— Bet Kristus prajos rytoj, kaip jis seniai seniai įžengė į šventą miestą. Ant asiliuko Jis joja, nes Jis palaimina kiekvieną gyvulį, nors ir menkiausią. Dievulis jos rytoj per visą pasaulį, ir visi paklosim po Jo kojom palmes ir kadugius, ašaras ir kruvinus drabužius, ir vaikučiai paties savo rankas, ir Dievas įdės į jas ramybę.

—O man tėvelį, — sako mažasis, ir paskui jį pakartoja abu kiti:

— Ir man!

— Ir man-

Dabar motina sudejuoja nuo vaikų žodžių ir senelės atsidūsimo ji jau yra perėjusi per visas džiaugsmo ir pabučiavimų dienas, ji ėjo su vyru, kuris pirmą verbų sekmadienį buvo padovanojęs jai gluosnio puokštę ir kas metai šitą dieną pakartoja savo dovaną. Jie keliavo drauge per visokias dienas, ir taip pasirodė pasaulyje šitie trys, kaip pavasario gluosnių šakelės.

Šitą minutę ji grįžta savo mintimis, grįžta visa pas juos, kurie ilgisi to, kurio čia trūksta: sūnaus, vyro ir tėvo.

Ji pati lyg vaikas klausosi senelės pasakojimų, iš kur atsirado gluosnio kačiukai ir kodėl ten yra tiek daug medaus. Ji tikrai tiki, jog taip ir buvo, kai angelas nešė naščiais medų į dangų, ir gluosnyje truputį užsnūdo, ir vėjas tuo metu išvertė abu liepinius kibirus — ir ant šakų nuvarvėjo tiek medaus, kad bitės nesurinks jo nei per šimtą metų. Jai pasirodė, kad jaučia kvepiant korius — toks malonus yra tas pasakojimas, ir toks tikras, kad net mažieji apsilaižė. Paskui buvo papasakota apie pašventintą kadugį, kuris turi galios apginti nuo perkūno ir nuo velnių.

Šitaip senosios šeimininkės pasakojimai pripildė namus gyvybės ir drąsos, kuri buvo ėmusi gęsti, tarsi apleista ugnis. Ir kai motina pakėlė ant senelės kelių užmigusį mažiausiąjį ir nešė jį paguldyti, ji pajuto, kad jis yra tarsi gyvenimas — sunkus ir brangus. Tokie pat yra ir abu kiti, kurie dar pajėgė nueiti į lovas, užsimiegoję ir tingūs.

Tačiau kai visi sumiega, motina vėl pasijunta esanti viena, viena šalia tuščios vietos, kurios niekas negalėjo užpildyti. Ji atsistojo prie lango ir matė mėnesieną kieme ir daiktus pakeistėjusius ir kitokius nuo šitos baltos šviesos.

Ji vėl gyveno buvusias mėnesio naktis, leido vasaras ir žiemas šalia savo vyro, šalia mylimojo, klausėsi žodžių ir laikė jo rankas ir bučiavo jį.

Jos mintys nuolat užlūžta į tuštumą, kuri prarijo jį — į tas dienas užlūžta, kai ji su vaikais viešėjo čia, mažo miestelio priemiesčio ūkyje, pas jo motiną, ir miestą užgriuvo neramumas, o vėliau bolševikai. Iš jo nebuvo nei žinios, nei jo paties — ji negalėjo išklausinėti iš jokio pažįstamo, kas ištiko jį.

Nepaliaujamai tarėsi ji su motina, ar jis pavėlavo pasitraukti, ar bėgo toliau, ar žuvo pakelyje. Tą patį norėjo žinoti ir tie, kurie geidė jam blogo ir ieškojo jo šičia. Ir niekas, nei artimi, nei priešai nežinojo nieko. Yra tik viena ir tikra: jo nėra.

Mėnuo iškyla aukštai, kiek tik įmanydamas, ir tada ji pajunta nuovargį ir pasitraukia nuo lango. Po ilgo laiko ji užmiega, ir sapnai yra tokie pat tamsūs ir tušti, kaip ir atbudimas.

Ji atsibunda anksti — anyta dar miega.

Tegu sau miega, — galvoja ji. Tada pasiima melžtuvę ir eina į tvartą.

Kai ji pradaro duris į kiemą, ji pamato kažką ant saulės nušviesto slenksčio: —

Ten guli kadugys ir šešios gluosnio šakelės. Ji stovi ir žiūri, ir bijo pasijudinti: jai atrodo, kad ji sulūš pati, ar šita dovana išnyks, kaip šešėliai, saulei pasisukus. Bet pagaliau ji sulaiko jas saujoje ir grįžta į vidų.

— Mama! — šaukia ji prie anytos lovos. — Mama, jis yra gyvas! Jis yra čia, tėvynėje, ar ne? Jis slapstosi ir laukia valandos, laukia prisikėlimo. Jis gyvas!

Senoji motina ištiesia pirštus į kadugio šaką ir pabučiuoja ją. Ir jos veidas yra šviesus ir jaunas.

BRANGŪS LIETUVIAI,

TĘSTIPRINA MŪSŲ ŠIRDIS ŠIŲ ŠV. VELYKŲ DŽIAUGSMAS, TEIKDAMAS DAUG IŠTVERMĖS KOVOJE DĖL LIETUVOS PRISIKĖLIMO.

ALB-nės Krašto Valdyba

SAVO SKAITYTOJAMS IR BENDRADARBIAMS GIEDRIŲ ŠV. VELYKŲ NUOŠIRDŽIAI LINKI

"MŪSŲ PASTOGĖS"
REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

VYT. GERVYDAS

EILĖRAŠTIS

Sunkus lyg siena, didelis ir juodas
Iš rytų pusės kyla debesys.
Ir į Tave, Tėvyne, krinta gruodas,
O Tu kantri ir patvari esi.

Svetimi pirštai glosto Tavo veidą —
Ar neužspaus jie Tau žydrių akių?
Ar vėjas laisvas, didelis, palaidas
Dar tau kalbės kvėpavimu jaukiu?

Ar alksniuos sprogs žalumas ir žirgeliai,
Ar verbos rykštę motina suriš,
Ir iš bažnyčios grįžus tolų kelią
Sutiks vaikus palei trobos duris?

Ir, gal būt, galvą ji nuleidus tykiai
Liūdnai mes žodžius skausmo eketėn: —
Kad ši verba nešventinta paliko,
Nes priešai draudžia melstis ir tikėt.

Savaitės Žinios

N. KRUŠČIOVAS — SOVIETŲ PREMJERAS

★ Nikita Kruščiovas dar vienu laiptu pakilo sovietų herarchijoj, išstumdamas marš. Bulganiną iš premjero posto ir jį pats užimdamas.

Užsienių stebėtojų nuomone, dabar Nikita yra pilnas Sov. Sąjungos diktatorius, kokis buvo kadaise Stalinas savo galybės metu.

Komunistų partijos pirmojo sekretoriaus ir valstybės premjero postai yra patys aukščiausi komunistinėj diktatūroj.

Kaip Kruščiovas pasielgs su Bulganinu, tuo tarpu dar nežinoma.

★ Amerikos žemyno kariuomenė paleido į erdvę tretįjį Amerikos satelitą. Mokslininkų pranešimu, satelitas paleisti pavykęs, tačiau jis įgavęs erdvėse tokią kryptį, kuri, esą, nesanti palanki ilgam jo skriejimui aplink žemę. Tačiau jo tiriamieji instrumentai tuo tarpu veikia gerai ir perduoda reikiamas žinias stebėjimo stotims.

★ Vokietijos parlamento žemieji rūmai, pagaliau, priėmė įstatymą, kad Vakarų Vokietijoj gali stacionuoti Amerikos atominiai ginklai. Šiuo klausimu pastaruoju laiku ėjo kieti parlamento debatai, kadangi opozicija, o ypač socialdemokratai, visomis priemonėmis šio įstatymo pravedimui priešinosi.

★ Dar ir dabar V. Vokietijoj šis klausimas nelaikomas baigtu, nes socialdemokratai nori šiuo reikalu pravesti referendumą — tautos atsiklausimą. Darbininkų unijos nori pradėti net visuotiną streiką, jeigu šis įstatymas bus galūtinai priimtas.

★ Viršūnių konferencija, atrodo, nesusiklijuos, nes sovietai griežtai priešinasi dienotvarkės punktui, kad būtų svarstoma rytų valstybių apsisprendimo klausimas, ko gana griežtai reikalauja Amerikos vyriausybė.

★ Amerikos vyriausybė visomis legaliomis priemonėmis nori pravesti savo Kongrese juo didesnes pinigų sumas kitoms savo sąjungininkėms visame pasauly. Respublikonų kongresmanai įrodinėja, kad nutraukus šią piniginę pagalbą užsieniams, Amerikos nedarbas dar padidėsiąs.

★ Saudi Arabijos karalius valstybės iždo valdytoju ir užsienio reikalų ministeriu paskyrė savo brolį princą Feisalą, kuris iki šiol teturėjo tik ministerio pirmininko portfelį. Politinių stebėtojų nuomone, princas esąs didelis Eigipto diktatoriaus Nasserio šalininkas, ir suteikimas jam daugiau teisių, Pietinę Arabiją stumiąs į Eigipto glėbį.

★ Dėl W. Churchillio ligos, jo numatytas pasimatymas su Amerikos prezidentu Eisenhoveriu tapo atidėtas.

INDONEZIJOS PADĖTIS VIS DAR NEAIŠKI

Pasaulis dar vis su dideliu susidomėjimu seka Indonezijos sukilimą. Kiek mus pasiekiančios žinios yra tikros, šiandiena sunku pasakyti. Mes gauname jas daugiausia per Amerikos žinių agentūras, todėl turime atsiminti, kad Amerikos laikraštininkai yra linkę į viską žiūrėti perdaug optimistiškai, ir kad jų žinios yra dažnokai persunktos nepagrįstais spėliojimais.

Daug buvo pranešimų, kurių nei Djakartos vyriausybė, nei sukilėliai nepatvirtino, tačiau jų ir nepaneigė. Lygiai tiek pat ir į sukilėlių bei vyriausybininkų pranešimus turime žiūrėti rezervuotai.

Kad susidarytume šiek tiek tikresnį vaizdą, turime bent trumpai peržvelgti visą raidą bei sąlygas, kuriose šių dienų įvykiai brendo.

Indonezijos respublika sudaro 3.000 salų, kurios yra skirtingos savo gyventojų sudėtimi, jų papročiais, tikyba, kultūra bei civilizacija.

Visose salose gyvena per 80.000.000 žmonių, kurie kalba 25 visai skirtingomis kalbomis, ir šios pastarosios dar dalijasi į 250 atskirų tarmių. Java yra tirščiausiai apgyventa, nes joje sutelpa apie 2/3 visų Indonezijos gyventojų.

Vien tik Sumatroje, kuri šiuo metu yra sukilimo centras, gyvena septynių skirtingų genčių žmonės. Taigi tarp daugybės skirtingų tautelių rasti bendrą valdymo formą buvo iš tikrųjų sunku.

Iki 1950 m. šios salos sudarė valstybių federaciją, pasilikdamos sau gana laisvą valdymosi būdą. Tačiau šitokia apylaisvė santvarka, suprantama, galėjo leisti išsivystyti visai atskiroms nepriklausomoms valstybėms. Tatai nepatiko centrinei Javos yriausybei, kuri Djakartoje paskelbė, kad panaikinama federalinė valdymosi forma ir steigiama suvienyta Indonezijos respublika.

Dėl šio sprendimo pirmiausia kilo nepasitenkinimas Sumatros saloje, kuri buvo išnaudojama Javos tikslams. Šiai idėjai nepritarė ir Pietų Molucco salos, kurios dar ir šiuo akimirksniu sudaro bemaž nepriklausomą vienetą. Sumatra gi tapo daugiausia nuskriausta iš visų, kadangi ji turi neišsemiamus rezervus žaliavų (naftos, gumos, aukso, anglies ir t.t.), taigi ir patį didžiausį Javos vyriausybės pajamų šaltinį.

Ji pati, suprantama, tegauna tik trupinius, nubyrančius nuo Javos vyriausybės stalo, nes vien tik iš Pakan Baru Naftos šaltinių į centrinės vyriausybės iždą įplaukia apie £ 200.000 per vieną dieną.

Jau 1956 m. gruodžio mėn. šiaurės Sumatroje įvyko pirmas aiškesnis pasipriešinimas centrinei vadovybei, kuriam vadovavo pulk. Simbolon. dabartinis sukilėlių vyriausybės užsienių reikalų ministeris. Nuo to laiko santykiai tarp Javos ir Sumatros tolydžio aštrėjo ir to išdavoje šiandieną turime jau atvirą sukilimą.

Sukilėlių vadovybė, valdanti Sumatros sostinę Padang, skelbiasi, kad jos užsienių politika atatinkanti vakariečių idėjoms. Ji rimtais įrodymais pakaltina Djakartos vyriausybės vadą prez. Soekarno nę tik peržengimu konstitucijos nuostatų, bet ir jo neaiškia linija santykiuose su vidaus ir užsienių komunistais. Soekarno primetama, kad jis esąs baigęs slaptą komunizmo mokyklą Maskvoje, o jo būdui charakterizuoti primetama, kad pastarojo karo metu jis kolobaravęs net su japonais.

Sukilimą numalšinti Sumatroje yra sunku. Gamtos sąlygos ten nėra palankios reguliaraus karo vedimui. Sumatros sala yra apie 1.000 mylių ilgio ir 250 mylių pločio. Gyventojų ji turi apie 12½ mil., gi Java apie 50 mil. Vakariniais Sumatros pakraščiais tiesiasi kalnų virtinės, vietomis iki 12.000 pėdų aukščio, gi rytiniu salos pakraščiu eina neišbrendami pelkynai ir džiunglės. Ir tik vienas apleistas kelias vingiuojasi išilgai visą salą.

Sumatra turi tris atskiras geležinkelio linijas, prasidedančias provincijų sostinėse — Medang, Pedang ir Palenbang, kurios nesijungdamos tarpusavyje baigiasi džiunglėse. Sumatroje vienoje kvadratinėj mylioj gyvena 63 žmonės, gi Javoje — net 980.

Taigi sunkios gamtinės salos sąlygos, retas gyventojų išsimėtymas, nebuvimas kelių ir rimto geležinkelio tinklo, daro palankesnes sąlygas partizaniniam karui, kurio ir nori dabartiniai sukilimo vadai.

Soekarno vyriausybė, žinodama Sumatros svarbą, niekada nesutiks jos netekti. Sukilėlių vyriausybėje yra geriausias Indonezijos finansininkas Dr. Sjafruddin, kuris žino, kad Djakartos vyriausybė be Sumatros žaliavų tegalės išsilaikyti gal tik keletą mėnesių, todėl gal tik dėl tos priežasties sukilėliai ir nestoja į didesnius mūšius su vyriausybininkais, o traukiasi į džiungles, iš kur mano vesti varginantį priešą partizaninį karą, trukdant iš salos išvežti žaliavas.

Jei šis konfliktas lokalizuotųsi tai pasaulio taika, suprantama, laikinai vėl būtų išlaikyta. Tačiau šis klausimas įgauna vis daugiau rimtų atgarsių, kai seki valstybių vyrų pareiškimus. Daugiausia iš visų kalba pats Indonezijos prezidentas Dr. Soekarno. Vienoje savo kalbų Mardekos aikštėje Djakartoje jis tarp kita ko pareiškė, kad svetimos valstybės (nemini kokios) bandančios sukelti vidaus neramumus, pažeisti Indonezijos vienybę, remią ginklais sukilėlius ir t.t. Kaikurie užsienio stebėtojai mano, kad tokiomis savo kalbomis prez. Soekarno bando sudaryti tokią nuotaiką pasauly, kuri paragintų sovietus vienokiu ar kitokiu būdu įsikišti į šį konfliktą. Šios kalbos, esą, klausėsi apie 100.000 gyventojų, o aikštė buvusi papuošta komunistiniais plakatais, kurių šūkiai buvę nukreipti prieš vakariečius...

Tuo pačiu metu, lyg aidas, ir maršalas Tito Jugoslavijoj pareiškė, kad bet koks kišimąsis kitų valstybių į Indonezijos įvykius galįs uždegti pasaulinį gaisrą.

Vakarai, bent iš paviršiaus atrodo, iki šiol laikosi gana šaltai. Amerikos užsienių reikalų ministeris Dulles pakartotinai pareiškė, kad jis šį sukilimą laiko Indonezijos vidaus reikalu ir nemano daryti intervencijos. Kai Vašingtonas prez. Soekarno pasiūlė, kad Amerika gali pasiųsti parašiutininkų dalinius apsaugoti savo naftos bendrovę Pakan Baru, tai šiam labai griežtai pasipriešino Djakartos vyriausybė.

Paskutinėmis žiniomis mūšiai tęsiasi toliau, sors vyriausybininkai vis įgauna aiškesnę persvarą. Sukilėlių daliniai traukiasi į vidurinę Sumatrą, kurioje laukiama didesnių ir rimtesnių mūšių.

Baigiant yra įdomu pacituoti "New York Times" šiuo klausimu daromas išvadas:

"Soekarno ir Djakartos vyriausybė negalės greitai šio reikalo užbaigti. Jis niekada vienybės Indonezijoj neišlaikys. Pastovi ir gera vyriausybė gali būti tik tada, kai ją rems visa šalis. Taip nėra, ir prez. Soekarno šito nejvykdys, nebent jam padėtų sovietų metodai ir jų reali pagalba. Ar sovietai į šį reikalą kišis, reikia laukti ir stebėti." A.D.

ISTORINĖS IŠKASENOS KARALIAUČIAUS SRITYJE

PRŪSAI — LIETUVIAI GYVENO KULTŪRINGĄ GYVENIMĄ JAU ŽYMIAI PRIEŠ KRYŽIUOČIŲ ĮSIBROVIMĄ. — DĖL KO SOVIETAI SLEPIA IŠKASENŲ DUOMENIS NUO LIETUVOS ŽMONIŲ?

Lietuvos sovietinėje spaudoje tik prabėgomis yra buvę kelis kartus užsiminta apie vykusius po karo archeologinius iškasinėjimus vadinamoje Kaliningrado (Karaliaučiaus) srityje. Apie pačius radinius ir jų reikšmę Prūsų Lietuvos istorijai Lietuvoje plačiau nebuvo skelbiama. Dėl ko neskelbė, gali paaiškėti iš pačių iškasenų.

Lenkų laikraštis buvusiuose Rytprūsiuose, "Glos Olsztynski" (33 nr.) apie tuos archeologinius atradimus rašo, kad jie esą labai įdomūs tuo, jog griauna tradicinius tvirtinimus apie tos žemės gyventojų istoriją. Pavyzdžiui, rasta daug materialinės kultūros įrankių (žemės ūkio, amatininkystės) ir meniškų išdirbinių, kurie rodo to krašto gyventojus gyvenus kultūringą gyvenimą ir daug šimtmečių prieš vokiečių kryžiuočių įsibrovimą į Prūsų Lietuvą. Tuose pat žemės sluoksniuose rasti ir pinigai (Byzantijos, Romos, net arabų) iš 400 — 600 metų po Kristaus. Iškasenos aiškiai patvirtino, kad Prūsų lietuviai (arba senieji "Prūsai"), to krašto gyventojai, buvo netik civilizacijoje ir kultūroje pažengę, bet ir jau tada palaikė gyvus tarptautinius prekybinius ryšius su tolimais kraštais. Prūsų lietuviai jau tada buvo tikros valstybės kūrimo stadijoje, o ne tie "laukiniai", kuriems kryžiuočiai, patys barbarai būdami, tariamai turėjo atnešti "tvarką". Netik daiktinės iškasenos, bet ir atkasti griuvėsiai pilių ir miestų, statytų 4-me amžiuje po Kr., liudija apie augštą Prūsų Lietuvos kultūros stovį, kol į ją neįsibrovė kryžiuočiai, kurie po kryžiaus priedanga teriojo kraštą ir žudė jo gyventojus.

Sovietai po karo šaltos aneksijos keliu prisijungė vadinamą Kaliningrado sritį prie Rusijos ir stengiasi padaryti iš jo rusišką koloniją. Kai jų pačių archeologai savo iškasenomis įrodė to krašto lietuvišką praeitį, jie vengia tuos duomenis populiarizuoti pačioje Lietuvoje, kad lietuviuose nekiltų nuotaikų reikalauti tą kraštą ar to krašto dalį prijungti prie Lietuvos. Taip tai sovietiniai mokslininkai archeologai turi nusileisti sovietiniam rusiškam imperializmui. Štai dėl ko tik aplinkiniais keliais tenka susipažinti su anomis įdomiomis iškasenomis.

(E.)

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

(IŠ VILNIAUS RADIJO, "TIESOS" IR KITŲ ŠALTINIŲ)

GELEŽIES KLODAI LIETUVOJE yra atrasti Kazlų Rūdos, Rokiškio ir kituose rajonuose. Bet rūdos klodai tokiame gilume, kad sunku juos eksplotuoti.

IŠ PRANCŪZIJOS ATVEŽTA IR PALEISTA LIETUVOS EŽERUOSE 400.000 JAUNŲ UNGURIŲ. Iš Obės, Amūro ir kitų Sibiro upių atvežta į Lietuvą užveisti seliava ir kitos žuvys, kurių anksčiau Lietuoje nebūdavo. Lietuvoje dabar yra 16 draustinių ežerų, kur veisiamos žuvys. Vertingesniems žuvims įrengtos dirbtinės nerštvavietės. 1956 metais buvęs atgaivintas Lietuvos vėžių eksportas į užsienį. — Vieton ežerų žvejybos artelių šiemet steigiami valstybiniai žvejybos ūkiai.

PRIE KAUNO, ANT NEMUNO KRANTO, prasidėjo Žemės ūkio akademijos naujųjų pastatų statyba. Pradėta statyti keturi bendrabučiai, keturių augštų namai. Kiekviename iš jų gyvens po 400 studentų.

LIETUVOS SLIDININKAI PRIE EUROPOS — AZIJOS RIBOS. Rusijos turistų slidininkų sąskrydyje prie Uralo buvo nuvykusi ir lietuvių slidininkų grupė, kuri jau sugrįžo į Vilnių. Į susitikimo vietą Vidurio Urale Lietuvos slidininkai buvo nuvykę traukiniu, o vėliau atliko sunkų 10 dienų žygį smarkiai išraižytu Uralo reljefu Viso sąskrydyje dalyavo apie 200 sportininkų. Lietuviai dalyvavo pirmą kartą.

"PAKELTA KOLŪKIEČIO GEROVĖ". Vilniaus radijas Valandėlėje žemės ūkio darbuotojams vasario 13 d. paskelbė, kad Joniškio rajono kai kuriuose kolūkiuose tiek buvusi "pakelta kolūkiečių gerovė", kad jiems už darbadienį išduodama vidutiniškai po 2,2 kg grūdų ir po 4,5 rublius.

PANEVĖŽIO MĖSOS KOMBINATO GAMINIAI IŠVEŽAMI į Maskvą, Leningradą, Archangelską, be to, į Vokietijos sovietinę zoną, Čekoslovakiją ir kitus kraštus.

"VAIZDO" (BUV. J. KAPOČIAUS) spaustuvėje Vilniuje įrengiamas skyrius spalvotiems leidiniams spausdinti. Kaip pastebėjo Vilniaus radijas vasario 15 d. anksčiau tokie darbai buvo atliekami tik Kauno poligrafijos įmonėse. "Vaizde" įrengtas ir naujas knygrišyklos skyrius.

ŠIAULIŲ "ELNIO" ODOS IR AVALYNĖS KOMBINATAS esąs stambiausias netik visoje respublikoje, bet ir Pabaltijyje. Per 4 metus esą pagaminta 7,5 mil. porų batų.

ŠIAULIŲ DVIRAČIŲ FABRIKO DVIRAČIAI eksportuojami į 22 užsienio šalis.

LIETUVOS GYVŪNAI MILŽINAI PRIEŠ 20.000 METŲ. Jau pereitais metais Vilniuje Antakalnyje, buvo rasti mamuto griaučiai, kurių amžius siekia 20-18.000 metų. Tai paskutiniojo ledyno epochos liekanos. Pasirodo, kad tų gyvūnų milžinų liekanų rasta netik Vilniuje. Kolūkietis Jonas Daunys rado mamuto atskirų kaulų ir Telšių rajone.

PROF. TADAS IVANAUSKAS, Kauno Valst. medicinos instituto biologijos katedros vedėjas, ryšium su 75 m. amžiaus sukaktim apdovanotas Augšč. tarybos prezidiumo garbės raštu. — Panašia proga apdovanotas ir prof. PR. ŠIVICKIS, Mokslų akademijos Biologijos instituto zoologijos sekretoriaus vedėjas. Ir jam suėjo 75 metai. 75 metai suėjo ir prof. A. PURĖNUI, buv. Vytauto D. universiteto rektoriui.

LIETUVOS TURISTŲ GRUPĖ iš 30 asmenų vasario 20 d. iš Vilniaus išvyko į Čekoslovakiją. Jų tarpe inžinieriai, žemės ūkio darbuotojai, mokytojai, gydytojai ir kitų specialybių žmonės. — Kita turistų grupė, susidedanti iš sportininkų, kovo mėnesio pradžioje išvyko į Budapeštą, į Europos stalo teniso pirmenybes. — Kovo mėnesiui taip pat numatytos dar dvi Lietuvos turistų ekskursijos, viena į Čekoslovakiją, kita į Suomiją. — Gegužės 7 d. 30 Lietuvos turistų kartu su visasąjungine ekskursija išplauks iš Odesos laivu "Gruzija" kelionei aplink Europą. Turistai aplankysią Turkiją, Graikiją, Italiją, Prancūziją, Belgiją, Suomiją. Tris dienas praleis pasaulinėje parodoje Briuselyje.

SODAIS RŪPINAMASI NEPATENKINAMAI, silpnai kovojama su vaismedžių kenkėjais ir ligomis. Prie tokios išvados priėjo per pastaruosius 3 metus 29-se rajonuose atlikti patikrinimai ir Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto augalų apsaugos laboratorijos tyrinėjimai. Todėl sodų kenkėjų pasitaiko kasmet vis daugiau. Pavyzdžiui pernai Radviliškio ir Kėdainių rajono kai kurių kolūkių sodams didelę žalą padarė obelinis vaisėdis. Dotnuvos rajono kai kuriuos sodus užpuolė obelinė kandis. Taip pat pavojingas sodų priešas yra vaismedžių vėžys, agrastų bei serbentų rūdys. Sodų kenkėjai Lietuvos sodams padarą daug nuostolių.

TĖVIŠKĖ

RAŠO: MARI WOLF

(Tęsinys)

Aš išjungiau motorą, linkterėjau galva, tardamas:

— Taip, aš noriu spėti į ankstyvąjį lėktuvą, kuris mane nuvežtų į miestą. Turiu nusipirkti kaiką...

Aš norėjau meluoti, nes nenorėjau, kad kas nors žinotų, jog mes rengiamės išvykti.

— Tai gerai, — tarė Emery, —aš maniau, kad važiuoji pirkti Martai sukaktuvinės dovanos.

Pažiūrėjau į jį nustebęs, nes negalėjau suprasti, kokias sukaktuves jis turi galvoje.

— Kitą savaitę sueina lygiai 35 metai, kaip jūs esate čia. Tai ilgas laikas, Liudvikai.

35 metai... Jis buvo teisus, nes tiek laiko skaičiuojama Marso metais.

Jaunimas, kuris gimė Marse, skaičiavo Marso metų laikais, mes su Marta taip ir nepripratome, — skaičiavome Žemės metų mastu.

— Palaukite manęs truputį ir vyksime drauge, — paprašė Emery. Jis pasodino mane verandos supamoje kėdėje ir aš paskendau atsiminimuose. Šis namas buvo senojo Tomo Emery, kuris mirė prieš 8 metus. Jo rankų buvo padaryta ir ši kėdė pirmaisiais mūsų buvimo Marse metais.

Dabar viskas priklausė jaunajam Jonui Emery. Jaunajam? Jam jau 63 metai, Žemės mastu skaičiuojant; jis gimė antrąją Marso žiemą, tą atmintiną mėnesį, kai parazitai užpuolė mūsų šiltnamius...

Kai mes jau sėdėjome automobily, Emery tarė:

— Jums su Marta reikėtų dažniau mus aplankyti. Paskutiniu laiku jūs gyvenate perdaug užsidarę.

Man pasidarė nesmagu, bet aš gi negalėjau jam pasakyti, kad mes nemėgstame eiti į svečius jau vien dėl to, kad mus tuoj sodina atskirai ir rūpestingai traktuoja, lyg vaikus. Aš tik burbtelėjau:

— Mudu labai prisirišę prie namų.

Po to aš sukoncentravau visą dėmesį į auto vairavimą, ir jis manęs nebekalbino daugiau.

Kai atvykome į miestelį, Emery pasiūlė lydėti mane į lėktuvą.

— Tarp kita ko, Liudvikai, mes su žmona ir keletas aplinkinių kaimynų norėtume jus aplankyti sukaktuvių proga.

— Puiku, — tariau aš, stengdamasis priduoti savo balsui entuziazmo, — mes jūsų lauksime!

— Tai didelis įvykis, kurį reikia tinkamai paminėti. Aš norėjau užsitikrinti, kad jūs tikrai būsite namie. Jūs gi privalote dalyvauti jums ruošiamam pobūvy...

— Pobūvyje?, — paklausiau nustebęs, — bet John...

Jis man neleido užbaigti, pertraukdamas:

— Dabar neklausk manęs nieko. Tu gi nenorėtumei sugadinti ruošiamo netikėtumo? Dėkui, kad pavėžėjai, — skubiai pridėjo jis.

Įsisėdęs į lėktuvą aš pradėjau galvoti apie tą mus laukiantį nemalonų įvykį — sukaktuves, kur mes būsime sveikinami, glostomi ir globojami. Jaučiau, kad ir Martai nebus tatai malonu, bet negalėjau sugalvoti jokio mandagaus būdo, kad galėtume nuo to atsisakyti.

Mano kelionė nebuvo ilga — jau už valandos atsidūriau vietoje.

Miestas buvo didelis, beveik kaip miestai Žemėje. Gatvėse vyko didelis judėjimas: ūžė automobiliai, lėktuvai. Ir vis dėlto tatai nebuvo Žemės miestas, nes čia jautėsi kažkoks specifinis sausros ir šarmo kvapas, kaip ir visoje Marso planetoje.

Kai aš priėjau prie bilietų kasos, jaunas raštininkas, net nepakėlęs galvos, paklausė:

— Ko norėtumėt?

— Aš norėčiau gauti informaciją dėl bilietų į Žemę — tariau.

Mano rankos suprakaitavo ir aš girdėjau smarkų savo širdies plakimą, tačiau mano balsas skambėjo ramiai, be susijaudinimo.

— Kelių bilietų jūs norite? — paklausė raštininkas.

— Dviejų. Kiek jie kainuotų?

— Keturiasdešimt du, aštuoniolika, ne šiam, bet sekančiam skridimui, turistinė klase, žinoma, — užbaigė jis nekantriai.

Tiek daug pinigų mes neturėjome — mums trūko apie 300.

—Ar nebūtų kokios galimybės, — tariau aš vėl, — gauti šiuos bilietus pigiau? Gal apsieitume be draudimo...

Pirmą kartą jis pažvelgė į mane ir paklausė nustebęs:

— Ar jūs norite šiai kelionei vietą sau užsisakyti?

— Žinoma. Sau ir savo žmonai.

Jis pakratė galvą:

— Man nemalonu jums atsakyti, bet tatai jokiu būdu neįmanoma. Jūs per seni!

Jis nusisuko nuo manęs ir ėmėsi savo darbo.

Raštininko pasakyti žodžiai dar skambėjo mano ausyse. Per seni... per seni... Aš suspaudžiau rankomis stalo briauną visomis jėgomis, priversdamas save nugalėti kylančią paniką.

— Ar jūs turėjote galvoje, kad mes per seni šiai kelionei, net ir tuo atveju, jeigu ir visus pinigus turėtume?

Jis žvilgterėjo vėl į mane ir tarė:

— Taip, net ir tuo atveju. Jokiam keleiviui per 70 metų neleidžiama keliauti be specialiai patvirtintos vizos ir gydytojų garantijos.

Aš vis dar stovėjau, negalėdamas įtikėti šių žodžių tikrumu. Juk negali nueiti veltui ilgų metų darbas, taupymas ir ateities planavimas. Neleidžia mums grįžti... Net ir kitais metais... Turime likti čia, nes mes per seni ir per silpni ir jokia firma dėl mūsų nesuks sau galvos. Marta... Kaip aš jai viską pasakysiu? Kaip aš galiu jai pasakyti: 'Mes negalime grįžti į tėviškę. Jie mūsų neišleidžia. Sukaupęs visas jėgas aš tariau:

— Atsiprašau, pas ką aš turėčiau kreiptis dėl vizos gavimo?

Jis nekantriai nustūmė krūvą popierių į šalį ir piktai pasakė:

— Kreipkitės į kolonizacijos departamentą. Bet aš abejoju, ar jūs ką nors pešite...

Aš aiškiai mačiau jo akyse panieką man. Mano rūbai buvo seni ir išėję iš mados... Aš pats buvau užsispyręs senis, kliudąs jam dirbti.

— Pamėginsiu, — pasakiau tyliai.

Aš paleidau stalo briauną ir pamažu pradėjau eiti. Eiti buvo nepaprastai sunku. Mano keliai linko, o visą kūną krėtė drebulys. Man norėjosi verkti, bet aš turėjau būti tvirtas.

Įėjęs į erdvią, moderniškai įruoštą salę, pamačiau už stalo sėdintį ir draugiškai besišypsantį vyrą, kuris tuoj kreipėsi į mane, klausdamas, kuo man galėtų padėti.

Man tuoj pasidarė smagiau, ir aš drąsiai pradėjau dėstyti jam savo reikalą. Staiga jo šypsnys užgęso. Jis mane pertraukė, klausdamas:

— Ar jūs norite sau gauti vizą?

— Taip, — atsakiau, — sau ir savo žmonai.

— Sėskitės, pone...

— Farwell. Liudvikas Farwell.

— Mano vardas Duane. Prašau sėskitės. Kiek jums metų?

— 83 skaičiuojant Žemės metais.

Jis susiraukė ir tarė:

— Peržengusiems 80 metų paprastai neleidžiama keliauti per erdves, nebent išimtinais atvėjais...

Aš žiūrėjau į savo rankas, kurios žiauriai drebėjo. Jutau, kad jis tatai mato ir galvoja, kad ne man, tokiam senam ir silpnam keliauti Iš kur jis galėjo žinoti, kodėl aš drebu?

— Prašau, — sušnabždėjau, — leiskite mus... Nesirūpinkite mūsų sveikatos būkle. Mes taip norėtume dar pamatyti Žemę...

— Kiek metų jūs jau čia, pone Farwell? — jo balsas skambėjo maloniau.

— 65 metai. Argi nebūtų kokios galimybės... — maldavau.

— 65 metai? Tai reiškia, kad jūs atvykote čia su pirmuoju kolonizaciniu transportu?

— Taip, taip yra, — atsakiau.

—Neįtikėtina! — tarė jis lėtai, — tiesiog nesinori tikėti, kad aš matau vieną iš pirmųjų pionierių Aš nemaniau, kad dar kas iš jų yra likęs Marse.

(B. d.)

ADELAIDĖS TEATRAS-STUDIJA IR JOS AUKLĖTINIAI

(SEPTYNERIŲ DARBO METŲ VAISIAI)

RAŠO: V. RADZEVIČIUS

Kai pereitų metų pabaigoje Adelaidės Apylinkės Valdyba surengė ponams Gučiams pagerbti minėjimą, Pulgis Andriušis, charakterizuodamas Adelaidės Lietuvių Teatro — Studijos režisierių p. Juozą Gučių, tarp kita ko pažymėjo:

"Juozas Gučius A. Sutkaus vaidybos studijoj, Vilkolaky bei Tautos Teatre gautą patyrimą turėjo grąžinti ne Kauno, ne Vilniaus, bet tolimosios Adelaidės lietuvių visuomenei. Kaip jam bebūtų sunkios sąlygos dabar, bet be Adelaidės mes pilno Gučiaus iš viso nebūtume turėję; jo, kaip režisieriaus, sparnai nebūtų išsiplėtę iki paskutinės plunksnos".

Per septynerius metus (pradedant 1951 m. kovo mėnesiu) Gučius rengė Teatro-Studijos kolektyvą scenos menui, nuoširdžiai stengdamasis perduoti jam visa tai, ką jis įgijo ne tik iš pagarsėjusio Kauno Valstybės Teatro režisieriaus A. Sutkaus, ne tik iš Vilkolakio ar Tautos Teatro, bet ir iš gilaus patyrimo, kuris susikaupė jame per ilgus režisūrinio darbo metus tiek Nepriklausomoj Lietuvoj, tiek ir tremtyje, Vokietijoj. Galima sakyti, kad dūmojimai apie teatrą Gučiaus niekados nebuvo apleidę nuo pat jo jaunystės. Sujungęs tą domėjimąsi su giliom studijom ir nenuilstamu darbu, Gučius turi sukaupęs savyje gilų teatro meno patyrimą, kuris per tuos paskutinius septynerius metus norom nenorom turėjo palikti pėdsakų jo auklėtiniuose.

Baigdamas studijinį periodą, Gučius su Teatro-Studijos kolektyvu pereitų metų pabaigoje pateikė adelaidiškiams Moljero "Mokyklą Žmonoms", viešai paskelbė pavardes kolektyvo narių, sėkmingai baigusių studijinį periodą ir... paleido juos vėjais. Nėra abejonės, kad Gučius tikėjosi ir tebesitiki, jog tie jo auklėtiniai savo patyrimo neapkraus kasdienybės dulkėm, bet skaidrins tremties gyvenimą savo vaidyba.

Būtų tikrai malonu ir šiandien pranešti visuomenei, ką tie režisieriaus Gučiaus auklėtiniai planuoja ateičiai (ir iš viso ar planuoja), tačiau ligšiol iš jų nieko nepavyko patirti, išskyrus tai, kad jie vasaros laiku esą išsiskirstę atostogų.

Tikėdamasis, tačiau, kad Teatro-Studijos aktoriai vis dėlto viena ar kita forma pasirodys Australijos lietuvių visuomenei ,aš leidžiu sau pristatyti juos mieliems skaitytojams.

Studiją sėkmingai baigė Kanienė Sofija, Matulevičienė Genovaitė, Gutis Algis, Kučinskas Zenonas, Rainys Bronius, Ratkevičius Viktoras ir Trinka Alfas. Be to, Studijoje kurį laiką mokėsi ir spektakliuose vaidino L. Karmazinas, A. Petrikas, N. Skidzevičus ir V. Užubalis. Visi jie yra verti atitinkamo dėmesio ir čia bent trumpai bandykime į juos žvilgterėti septynerių darbo ir mokymosi metų perspektyvoj.

KANIENĖ, SOFIJA jau per pirmus pasirodymus scenoje sudarė jautrios ir subtilios vaidintojos įspūdį. Tolimesni jos žingsnių ir tobulėjimo stebėjimai leido tarti, kad Kanienė scenoje vaizduojamus asmenis atkuria intuityviai, daugiau į juos įsijausdama, negu išstudijuodama. Tačiau patyrimas ir studijos vėliau ją pastebimai keitė ir po kai kurių spektaklių tekdavo pripažinti, kad aktorė prie scenoje perduoto charakterio priėjo nuosaikaus analizavimo keliu. Intuicijs ir analizavimo bruožai, pagaliau, susiliejo krūvon vispusiškai aktorės naudai. Abu šiuos bruožus sumaniai naudodama ir užvaldydama scenos techniką, Kanienė išvystė teisingą vaizduojamų charakterių perdavimą.

Daug ginčų savo laiku sukėlusiame K. Čapek veikale "R.U.R.", Kanienė vaidino auklės ir robotės vaidmenis. Abiejuose ji buvo džiuginančiai skirtinga ir giliai įtikinanti. Jeigu mes prisiminsime motiną (Z. Kučinsko "Klystkeliai"), kenčiančią ir pasiaukojančią žmoną (V. Alanto "Aukštadvaris"), motiną-heroję (P. Jankaus "Susitikimai"), tipingą naślę (Čechovo "Meška") ir mergautinių godų kupiną dukterį (Čechovo "Piršlybos"), mes turėsime pripažinti, kad visuose vaidmenyse Kanienė buvo skirtinga ir savita aktorės. Ir "Viršininkuose" ji jau buvo būdinga valsčiaus sekretoriaus žmona. Paskutiniame Teatro-Studijos pastatyme ("Mokykla Žmonoms") ji buvo puiki jaunos mergaitės vaidmenyje. Visi jos išgyvenimai buvo pilnai išryškinti ir sceniškai pateisinti. Atrodo,

IŠ ČECHOVO "MEŠKA"

S. Kanienė

A. Trinka

visam vaidybiniam pilnume. Skirtingumai spinduliavo ne iš fraziologijos, bet iš išgyvenimų, iš sugebėjimo perduoti, atkurti vidinius vaizduojamo asmens aspektus.

Tikrai džiugina jos gera orientacija. Nebuvo pastebėta, kad ji būtų pasimetusi net ir netikėtose situacijose. Išorinė išvaizda padėjo Kanienei papildyti jos, kaip aktorės, vidinį pasaulį ir suteikti vaizduojamam charakteriui estetinio grožio.

GUTIS, ALGIS yra gimęs menininkas improvizatorius. Jis turi savitą ir labai charakteringą vaizduojamo asmens dvasinių ypatybių sugavimą ir jų išryškinimą. Kiekvienas, kuris lankė Teatro-Studijos vaidinimus, galėjo lengvai pastebėti, kad Gutis nuolatos kad ir pats Moljeras negalėjo norėti kitokios prancūzikės savo veikalą kurdamas.

GUTIS, ALGIS yra gimęs menininkas improvizatorius. Jis turi savitą ir labai charakteringą vaizduojamo asmens dvasinių ypatybių sugavimą ir jų išryškinimą. Kiekvienas, kuris lankė Teatro-Studijos vaidinimus, galėjo lengvai pastebėti, kad Gutis nuolatos rengiasi "parduoti savo viengungystę". Linkėdami laimės jo naujuose keliuose, adelaidiškiai nuoširdžiai trokšta, kad jis nepasinertų šeimyniniuose rūpesčiuose ir nepamirštų scenos.

KUČINSKAS, ZENONAS, kaip ir pats Teatro-Studijos režisierius Gučius, yra absoliučiai pasišventęs teatrui. Savo laiku esu užsiminęs, kad adelaidiškiai laukė, jog jis perims bent dalinį vadovavimą kolektyvui, kai J. Gučius nuo aktyvaus režisūrinio darbo pasitrauks. Tačiau dabar viskas yra pakibę ore ir šiandien dar neįmanoma daryti bent kiek tikresnių spėjimų.

Be to darbo, kurį Kučinskas, kaip aktorius, skyrė Studijai, jis tų septynerių metų laikotarpyje inscenizavo P. Jankaus "Susitikimus", išvertė Studijai net penkis veikalus, kurių, deja, tik trys (įskaitant ir Moljero "Mokyklą Žmonoms") tebuvo pastatyti. Tuo pačiu laiku jis tris metus ėjo ir teatro administratoriaus pareigas. Ištikrųjų, sunku patikėti, kad, atitrūkdamas nuo tų visų darbų, jis dar rado laiko ir nestigo jam energijos parašyti originalų scenos veikalą "Klystkeliai", kuriuos Studija sėkmingai suvaidino. Kaip režisierius J. Gučius pareiškia, "Klystkeliai" gal ir ne be trūkumų, bet draminiai veikalas yra stiprus ir, pakoregavus, gali įeiti į mūsų dramaturginę literatūrą.

Kalbant apie Kučinską aktorių, reikia iš kartų pabrėžti, kad jis yra perdėm realistas geraja to žodžio prasme. Gučiaus nuomone realizmas teatraliniu požiūriu negali būti laikomas visiškai pažangiu reiškiniu, tačiau jis be mažiausios abejonės Kučinską laiko augštos dvasinės kultūros aktorium.

RAINYS, BRONIUS, anot režisieriaus Gučiaus, "jau pirmuose skaitymuose greitai ir kartu logiškai sugaudavo būdingus veikalo bruožus. Greitai užvaldydamas tekstą, visada turėjo laiko ieškoti savo vaidmeniui atitinkamos formos". Nėra abejonės, kad šios geros ypatybės padėjo Rainiui sukurti atmintinus ir charakteringus personažus visoje eilėje Studijos statytų veikalų. Prie minėtų režisieriaus pastabų savaime peršasi ir ta, kad Rainys, turėdamas reto grožio balsą, taip svarbų aktoriui, galėjo juo sėkmingai ir įtikinamai operuoti. Rainio balso ypatybės ypač ryškiai buv pastebimos, kai jis kartu su kitais Studijos aktoriais rugsėjo 8-tosios proga koncertine forma skaitė V. Krėvės "Šarūną" (sutrumpintos ištraukos iš veikalo, kuris buvo ruoštas vaidinimui). Tas skaitymas, kurį tada atliko Teatras-Studija, tikrai yra vertas išskirtino atžymėjimo. Tai buvo tarsi savotiška skaitytinė simfonija, teikianti reto grožio širdžiai ir ausiai.

Rainio balse ir vaidyboj dominuoja tragizmo pradai. Į tragizmą jis ypač giliai įsijaučia ir sugeba jį perduoti gan stiprioj, pagaunančioj formoj. Vidaus pergyvenimus jis parodo ne tiek žodžių prasme, kiek jų skambesiu, niuansais. Vykusiai naudoja logiškąjį kirtį, kuris jo tarsenoj įgauna savotiškos reikšmės. Atsimintinas jo puikiai suvaidintas žandarų viršininkas (Viršininkuose), tėvas-karininkas ("Klystkeliuose"), Žymantas ("Aukštadvaryje"), dvarininkas ("Meškoje"). Paskutiniame, diplomatiniame Studijos spektaklyje ("Mokykla Žmonoms") Rainys parodė didelį vaidybinės technikos apvaldymą. Chrizaldo vaidmenyje jam čia, ištikrųjų, teko atstovauti patį veikalo autorių Moljerą.

RATKEVIČIUS, VIKTORAS yra Rainio priešingybė. Jis daugiau būdingas savo palinkimais į kampuotą komiškumą. Reikia pripažinti, kad žiūrovo jis iš karto nepatraukia ir labai dažnai žiūrovas nei jo linijos, nei manierų nepergranta. Kartais jos atrodo perdaug stačiokiškos, o kartais perdėm saldžios, dirbtinos. Ratkevičius yra pedantas gyvenime ir atrodo, kad to pedantiškumo jis nevengia ir scenoje. Tačiau tas jo pedantiškumas galūtinėje išvadoje duoda teigiamų rezultatų ir padeda jam kai kur tinkamai išryškėti. Jo pastangos išryškinti savo vaidmenį charakteringom detalėm, anot režisieriaus Gučiaus, šiek tiek primenančios K. Glinskio vaidybos priemones, kurios ,esą, dažnai nors ir imponuoja, bet nėra esminės moderniniam teatre. Ratkevičius vokiečių okupacijos metais lankė Lietuvoje teatro studiją. Iš ten greičiausia jis ir bus tuos polinkius paveldėjęs. Tačiau, pradėjęs darbą Adelaidėje visai kitu keliu, jis yra daug gražaus nuveikęs. Režisierius Gučius jį laiko analitiniu aktoriumi, kuris gautą vaidmenį ruošia lėtai, kol palaipsniui jį suvirškina ir apipina naujomis detalėmis .

Jau "R.U.R." vyriausio direktoriaus vaidmenyje Ratkevičius gavo progos įsijausti į orkestringumą vaidyboje. Atrodo, kad jis į tai yra atkreipęs ypatingą dėmesį ir nuo to laiko derinosi prie viso vaidinančio kolektyvo, tačiau vėlavimosi vistiek nepajėgė atsisakyti. Gerai jis suvaidino valsčiaus sekretorių ("Viršininkuose"), bet ypač buo geras tėvas, tikras rusų dvarininkas "Piršlybose". Jau vien šio rusų dvarininko atkūrimas atperka jo kai kuriuos neišlyginimus kituose vaidmenyse. Pagaliau ir "Slogučiuose" jis per visą veikalą gražiai išlaikė tipingą šunadvokatį su visais tos rūšies tipeliams ryškiais vidaus ir išorės bruožais. Jis pasirodė ir kaip jautriai įtikinąs kunigas — kalinys "Klystkeliuose". Horacijaus vaidmenyje ("Mokykla Žmonoms") jam buvo daug pagundų nuklysti į įsimylėjėlio saldumą, bet čia jis šių pagundų vengė.

TRINKA, ALFAS visą laiką kovoja su vidiniu jautrumu. Ir tas jo jautrumas, kaip atrodo, kartais sukliudo jam tinkamai atlikti savo vaidmenį. Tačiau iš Trinkos jautrumo negalima daryti išvados, kad jis nepajėgtų save apvaldyti. Jėgų tam jis turi pakankamai, tačiau dar nėra pilnumoje apaldęs vaidybinės technikos. Gučius teigia, kad gautą vaidmenį Trinka analizuoja atsidėjęs, bet jam visa tai išeina kažkaip kitaip, tačiau esmėje jis esąs išbaigtas ansamblio dalyvis. Tie "kažkaip" esą ne jo silpnybė, bet jo, kaip aktoriaus, paslaptis. Paslaptis yra ir tai, kad Trinka scenoje moka būti (žinoma, kai to reikia) klasiškai girtas.

Iš vaidybinės pusės jis save pilnai pateisino pavyzdingam Roboto vaidmenyje (R.U.R."). Buvo geras profesorius "Klystkeliuose" ir tipingas kurjeris "Slogučiuose" (atmintinas net gėrimų maišymas ir jų ragavimas iki nusiragavimo). Kaip Jackūnas "Aukštadvaryje" jis pradėjo ir ilgą laiką vaidino visai gerai, tačiau baigiamoje scenoje pasijuto kažkaip priblokštas ir iš vėžių stumiamas.

.Be visa to, negalima užmiršti ir Trinkos plataus diapazono balso. Kadangi Gučius Teatre-Studijoje neruošė "žvaigždžių", o ypatingą dėmesį kreipė į tai, kad kiekvienas kolektyvo dalyvis pagal savo sugebėjimus būtų paruoštas vaidinti skirtingus charakterius, Trinka tai pilnai pateisino. Jo, kaip ir kitų kolektyvo narių, vaidinti vaidmenys, visada buvo originalūs psichologine prasme.

Aukščiau buo apžvelgtas tas būrelis aktorių, kurie studijas užbaigė ir kurie, jų mokytojo režisieriaus Gučiaus nuomone, gali pilnai eiti savarankiu aktorių keliu. Tačiau be jų Studijoje buvo ir vaidino dar visa eilė asmenų, kurie yra verti tam tikro dėmesio. Čia bent trumpam dirstelėsime ir į juos.

PETRIKAS, ALGIS kai kuriuose Teatro-Studijos vaidinimuose pasirodė neperblogiausiai. Jo vaidmenims dar trūko išbaigimo, išlyginimo. Tiesa, reikia atsiminti Gučiaus viešą pareiškimą, kad A. Petrikas, tėveliui mirus, ilgą laiką negalėjo aktyviai dalyvauti Studijoje. Tai sutrukdė jam tinkamiau pasirengti. Apie Petriką galima pasakyti taip: Dievas jam davė gabumų, bet jis jais nepasinaudojo. Tačiau pasinaudoti dar nevėlu, jeigu jis nepabūgs vieno dalyko, būtent, d a r b o. Čia jis galėtų pavyzdžiu pasiimti savo toli pažengusį kolegą Zenoną Kučinską ir atsiminti, kad net didžiųjų aktorių nuostabioji vaidyba susideda iš 5 procentų gabumų ir 95 proc. darbo.

Petriko vaidintas policmeisteris "Viršininkuose", mūrininkas "Slogučiuose" ir valkata "Klystkeliuose" kalba jo, kaip aktoriaus, naudai.

x x x

Studija yra nustojusi dviejų dėmesio vertų savo auklėtinių, būtent, L. Karmazino ir V. Užubalio, kurie šiuo metu gyvena JAV.

Karmaziną pažįstame iš jo pasirodymų "R.U.R." (robotas), "Viršininkuose" (pašto viršininkas), "Klystkeliuose" (marksizmu užsikrėtęs sūnus) ir "Susitikimuose" (enkavedistas). Kiekvienas iš tų

(Perkelta į 4 psl.)

IŠ K. ČAPEK: R.U.R.

Kairėje: Z. Kučinskas, A. Gutis ir B. Rainys;
viduryje: N. Skidzevičius; kairėje: A. Trinka.

MATULEVIČIENĖ, GENOVAITĖ tobulėjo nuosekliai. Jeigu pradžioje jos žingsniai scenoje nebuvo pakankamai drąsūs ir užtikrinti, tai netrukus visa tai išnyko. Scenoje pradėjo rodytis iš anksto viskam rūpestingai pasirengusi ir save suvaldanti aktorė. Atrodė, kad scenoje Matulevičienė stebi ir seka pati save daugiau, negu kas kitas. Jos energija ir darbštumas padėjo jai sukaupti savyje daug studijinės medžiagos, kuri vėliau scenoje būdavo sumaniai panaudojama tinkamu laiku ir tinkamoj vietoj. Gilus įsijautimas į vaizduojamus charakterius, papildytas plačiašakėm vaizduojamo laikotarpio, aplinkos, paties autoriaus tikslų ir scenos reikalavimų studijom padėjo jai užtikrintai žengti teisingu keliu ir subtiliai išgyvent skirtingas asmenybes scenos šviesoje.

Būdinga, kad Matulevičienė visada išlaikydavo dvasios lygsvarą. Išėjus scenon, ji nepasiduodavo jokiai pašalinei įtakai. Visos jos sukurtos asmenybės savo gyvenimą pradėdavo ir baigdavo su savitu "aš".

Mes ir šiandien su malonumu prisimename Matulevičienės sukurtą tarnaitę (A. Gustaičio "Slogučiai"), kuri buvo tarsi iš Lietuvos atkelta ir rodoma mums su visais jai būdingais niuansais. "Aukštadvario" motinos vaidmenyje Matulevičienė pasiekė tokios vaidybos, kokios galima laukti tik iš gerai įgudusios didelio masto ko nors naujo jieško ir atranda. Susiliedamas su veikalo visuma ir nenustelbdamas savo partnerio, jis visada sugebėjo imponuoti detalėse, atskiruose blykstelėjimuose, kurie, tarsi atskiri dailininko teptuko brūkštelėjimai, suteikdavo puošnumo visam paveikslui.

Jam nesvarbu kokį vaidmenį (didelį ar mažą) jis vaidino. Jis visada rūpinosi, kad tas vaizduojamasis asmuo būtų charakteringas, ryškus ir vaidybiškai išgyventas. Kas arčiau pažįsta Gutį, patvirtins teigimą, jog tai jautrios sielos, net nuotaikos žmogus, tačiau režisierius Gučius tvirtina, kad Algis Gutis visą laiką dirbo rimtai ir scenon išeidavo pavyzdingai pasiruošęs.

Jau gražus laikas praslinko nuo tų dienų, kada mes Adelaidėje matėme Gučiaus inscenizuotus Vinco Kudirkos "Viršininkus", tačiau Algio Gučio jau tada sukurtas prasčiokas žydelis dar ir šiandien, kai tik apie tą veikalą pagalvojame, tarsi gyvas atsistoja prieš mūsų akis. Kas, pagaliau, galėtų neatsiminti to mielo senio "Vieno vakaro" inscenizavime? Atrodė, kad mes ten matėme seniu pasivertusį veikalo autorių (Škėma), porinantį mums vatoj nevyniojamą prasčiokišką išmintį, persunktą gyvenimo patyrimu. "Slogučių" akiniuotasis buhalteris. "Susitikimų" enkavedistas, "Klystkelių" valkata ir "Mokykla Žmonoms" tarnas, tai vis tie vaidmenys, kurie patys už save kalba.

Adelaidėje kalbama, kad Gutis "Mokykla Žmonoms" spektaklyje Kučinskui teko vaidinti sunkiausią, centrinį (Arnolphe) vaidmenį. Pasiduodamas bendrai veikalo linijai, čia jis buvo atitrūkęs nuo savo realistinės vaidybos, bet tai nė kiek neaptemdė jo, kaip aktoriaus, šiame svarbiausiam šios grakščios ir pikantiškos komedijos vaidmenyje. Atmetus Arnolphe vaidmenį, visur kitur Kučinskas kietai laikėsi realistinės krypties. Realistinis kelias scenoje stato specifinių reikalavimų ir daugeliu atvėjų juo tepajėgia eiti tik stiprios asmenybės, sugebančios atsispirti gundantiems nukrypimams.

Ypač krinta į akis Kučinsko mokėjimas panaudoti visus techniknius scenos reikalavimus. Jo laikysena scenoje visada laisva, judėsiai santūrūs ir pateisinti, orientacija staigi, santykiavimas su partneriu be priekaištų.

Matėme ir gėrėjomės juo kaip gydytoju ("Aukštadvaris"), skriblium ("Cox ir Box"), burmistru ("Slogučiai"), mokytoju ("Susitikimai"), spekuliantu — kiek mes tokių pat buvome sutikę stovyklose! — ("Vieną Vakarą"), kunigu ("Kazimieras Sapiega") ir seniu viengungiu ("Mokykla Žmonoms"). Šiuose įvairiaspalviuose vaidmenyse Kučinskas neabejotinai įrodė savo sugebėjimus ir didelėms scenos darbams. Kučinskas jiems kantriai ir rūpestingai pasiruošė.

ADELAIDĖS TEATRAS—STUDIJA IR JOS AUKLĖTINIAI

vaidmenų reikalavo kitokios interpretacijos ir psichologine prasme buvo vienas kitam priešingi, o Karmazinas juos atliko gana gerai.

Užubalis buvo ypač ryškus "Aukštadvaryje" kaip dvaro ūkvedys. Ir atrodo, kad to jis pasiekė nuoširdžiu darbu. "R.U.R" jis robotų vadas, "Klystkeliuose" SS karininkas (geležinė SS drausmė neatrodė svetima ar perdėta). Iš "Vieno vakaro" jis paliko ryškų ūkininkaitį. Jam, kaip ir beveik visiems pradedantiems, kliūtimi buvo sunkiai apvaldomas jautrumas, kuris darydavo įspūdį, kad savo uždavinio Užubalis pilnai neišbaigs. Bet ir čia tik grynai vaidybinės technikos stoka, kuri laikui bėgant beveik visada nugalima.

Studijos režisierius abu šiuos auklėtinius laiko pasiruošusiais scenos darbui ir linki jiems visokeriopos sekmės JAV.

Studijos gerbėjai pasigenda ir dar vieno jos auklėtinio, būtent Nikodemo Skidzevičiaus, kuris savo pasirodymais "Viršininkuose", (turtuolis žydas) "Kazimiero Sapiegos" vyr. kunigo vaidmenyje, "Piršlybose" ir "R.U.R." neabejotinai įrodė, kad iš jo galėjo išaugti geras aktorius. Jo improvizaciniai gabumai ir darbštumas patvirtina. kad šie teigimai yra visai pagrįsti. Jo netekimas (jis pasitraukė, kaip atrodo, grynai dėl savo šeimos reikalų) yra tikrai nuostolingas. Būtų labai gera, jei jis rastų priemonių sugrįžti scenon.

x x x

Plačiau apžvelgęs kiekvieną Teatro-Studijos obsolventą ir jų artimiausius kolegas, negaliu nutylėti fakto, kad septynerių metų bėgyje Teatras-Studija tikrai skaidrino kasdienybės dulkėmis apipustytas Adelaidės lietuvių dienas. Tačiau už tą savanorišką gyvenimo skaidrinimą visuomenė norėjo ir nesugebėjo tinkamai atsidėkoti. Prideramo šiltumo ir nupelnyto susidomėjimo nebuvo. Beveik kiekvienas jų spektaklis, būdamas deimančiuku dvasine prasme, pačiai Studijai buvo nuostolingas medžiagiškai. Teatras-Studija po ilgų, kruopščių ir išlaidingų pasirengimų viešai galėdavo pasirodyti tik vieną kartą, nes spektaklio pakartojimui neatsirasdavo žiūrovų. Pagaliau ir per pačias premjeras salė galėdavo daug daugiau sutalpinti. Kitų kolonijų lankymas taip pat suristas su didelėm išlaidom ir su eile kitų įvairiausių kliūčių.

Visus šiuos faktus, kai kas, atrodo, pamiršdavo ir tiek teatro vadovybei, tiek ir aktoriams darydavo nepagrįstų užmetimų, kurie visiems tepalikdavo tik kartėlį. O kad mes turėjome teatrą, kuris buvo tikrai vertas dėmesio, byloja, pagaliau, ir pašalinio asmens, net mūsų kalbos nemokančio Adelaidės Universiteto profesoriaus Derek Van Abbe, nuomonė. Jis buvo atsilankęs į paskutinį Teatro-Studijos spektaklį ("Mokykla Žmonoms") ir vėliau savo laiške režisieriui Gučiui tarp kita ko šitaip rašė: "Mane visada stebina tas ištikimumas, su kuriuo europiečių dramatinės grupės laikosi didingo stiliaus tradicijų; tai yra kažkas, ko Australija neteko (čia buvo atkelta iš Anglijos ir Amerikos 19-tam šimtmetyje, bet dabar jau išnyko — John Alden atrodo buvo paskutinis tos linijos žmogus). Jūsų klektyvas sukėlė man prisiminimus didelių spektaklių, matytų Anglijoj, Prancūzijoj ir Vokietijoj".

IŠ B. SRUOGOS "KAZIMIERAS SAPIEGA"

Toliau, kalbėdamas specialiai apie "Mokykla Žmonoms" pastatymą, prof. Derek Van Abbe, rašo: "Dekoracijos (Matulevičiaus, V.R.) man labai patiko; jos man priminė Strausso Le Bourgeois Gentilhomme baleto dekoracijas— ar buvo čia koks nors ryšys? Užtraukiama uždanga buvo puikiai padaryta, bet gal truputį perdaug spalvota septyniolikto amžiaus Paryžiui. Tai yra pastebėjimai, kurie iškilo galvojant apie veikalo pastatymą. Jie nepažeidė mano visa širdžia pajusto džiaugsmo. Jūsų Arnolphe buvo puikiausias (excellent) ir aš nustebau, kad net vertimas buvo jo. Tai yra didelis darbas ir aš būčiau labai dėkingas, jei Tamsta perduotum jam mano sveikinimus. Būtų neteisinga išskirti bet kuriuos kitus aktorius iš pagyrimo. Mano vienintėlė pastaba yra, ta kad vaikščiojimas turėjo būti daugiau grakštesnis ir nusilenkimai žemesni. Mes, šių laikų žmonės, esame praradę tą Baroko grakštumo meną. Dar kartą sveikinu Jus su tokiu žavinčiu spektakliu ir linkiu Jūsų kolektyvui sėkmingos ateities".

Viršuj: L. Karmazinas, Z. Petkūnaitė ir N. Skidzevičius
Apačioj: V. Ratkevičius, A. Gutis ir V. Užubalis

O kas šiandien gali pasakyti, kokia tos grupės kad ir artimiausia ateitis? Ar matysime jų, kaip kolektyvo, vaidinimą? Gal ir juos užtrins gyvenimo dulkės?

Atitinkamos organizacijos (Apylinkės Valdyba ir Kultūros Fondas) ir pavieniai asmenys turėtų imtis reikiamų žygių, kad šio kolektyvo aktoriai, įgavę reikiamo patyrimo ir gilaus išsilavinimo, galėtų gal geresnėse sąlygose puoselėti vaidybinį meną. Neturiu jokių užtikrinimų, bet spėju, kad p. Gučius nepasiliktų visai nuošaliai ir vienu ar kitu būdu bendradarbiautų su visu kolektyvu. Atrodo, kad čia galėtų būti tam tikras darbo pasidalinimas: aktorių kolektyvas pasiruošia vaidinimui, tačiau patį spektaklį organizuoja, jį surengia ir visą rūpestį ant savo pečių neša administracinis personalas, sudarytas prie Kultūros Fondo ar apylinkės valdybos. Toks administracinis spektaklių rengimo organas, sudarytas prie atitinkamos organizacijos, galėtų rengti ne vien šio kolektyvo vaidinimus. Jis taip pat galėtų talkininkauti Teatro Myėtojų Grupei ir net chorui, kuris taip pat apkraunamas bereikalingu administraciniu darbu. Tas administracinis organas atimtų žymią nereikalingo darbo naštą iš pačių menininkų. Reikėtų apie tai rimtai pagalvoti ir plačiu mastu apsvarstyti.

Ivairu ir idomu

TECHNIKOS NAUJIENOS

SATELITAI

Rusams paleidus 2 dirbtinius Žemės palydovus rusiškai vadinamus sputnik, sujudo visa Amerika ir beveik visi Vakarai. Ypač sujudimas padidėjo, kai JAV nepasisekė Vanguard bandymas. Bet tas nepasisekimas ypač privertė amerikiečius labiau susirūpinti. Vanguard buvo bandomas JAV armijos. Dabar jau paleisti JAV du dirbtini mėnuliai. Kas įdomu, tai kad rusų mėnuliuko baterijos naudojo energiją iš satelitan įdėtų elektros baterijų, o Amerikos satelitas turi tokių prietaisus, kurie energiją ima iš Saulės. Todėl Amerikos mėnuliuko instrumentai gali veikti nenustojamai taip ilgai, kaip ilgai drbtinis Žemės palydovas galės išsilaikyti savo kelyje.

Lenktynės tuo pačiu nepasibaigs, nes Rusija jau ruošianti tarpplanetinę raketą, apie kurią kalba jau senai. Esą rusai suradę tokį kurą, kuris raketos greitį padidins iš 18,000 iki 25,000 mylių. Tas esą duos galimybę iškelti raketą iš Žemės traukos srities. Po to raketa projektuojama nukreipti į Mėnulį, kurį apskridusi, ji sugrįžtų į Žemę.

Kaip žinoma, vokiečių mokslininkas ir raketų specialistas Braun, jau seniai esąs suprojektavęs tokį erdės laivą, kuriame ir žmonės galės skristi ir savo laivą vairuoti... į Mėnulį, Marsą ar dar kur.

RAKETOS

Lygiagreta su satelitiniais bandymais, yra daromi raketiniai bandymai. Amerika apie bandymus praneša, o Rusija tiktai pasako faktą, kad yra tokie bandymai. Iš Rusijos diktatorių yra sužinota, kad rusai esą pasigaminę balistinę — tarpkontinentinę raketą, kuri siekianti 5,000 mylių. Amerika taip pat daro šios rūšies bandymus ir šioje srityje yra pasiekusi žymių vaisių.

Amerikos raketa Atlas yra pasiekusi rekordinį nuotolį — 5500 mylių. Atlas yra trijų fazių, 90 pėdų ilgio, kaštuoja 2 mil. dol. Į Atlas panaši Thor ir Titan raketos. Atlas galės iškelti didelį satelitą. Kita Amerikos raketa Regulus II yra tuo įdomi, kad ji pasiekia taikinį ir parašiutu nusileidžia. Amerika turi pasigaminusi raketų ir lėktuvams, ir sausumos kovoms. Nenuostabu, kad Amerika paskutinėje NATO konferencijoje, vykusioje Paryžiuje, pasiūlė NATO dalyviams apsiginklavimą raketomis.

Be to, Amerika dirba su raketa, kuri turės laiku pasitikti ir numušti priešo Amerikon siunčiamas raketas. Ir šioje srityje esą pasiekta gerų vaisių.

AUTOMATINIAI FOTOGRAFAI

Karo metu labai svarbu turėti priešo fronto vaizdą, kuris parodo, kur priešas slepiasi. Tokiam vaizdui gauti anksčiau buvo naudojami žvalgybiniai lėktuvai. Bet tokius lėktuvus priešas pastebi ir pašauna. Todėl Amerikos išradėjai, išradę lėktuvus, skraidančius be pilotų ir vairuojamus iš vairavimo vietų, dabar išrado ir automatinius foto aparatus. Beliko tiktai į bepilotinį lėktuą įtaisyti automatinį foto aparatą ir automatinį lėktuvą paleisti ant priešo pozicijų, kurias tas automatinis foto aparatas nufotografuoja.

Amerika dabar jau ištobulino ir tokius lėktuvus ir tokius foto aparatus, kad pradėjo gaminti masiškai. Paskutiniu metu JAV karo aviacija užsakė serijinę jų gamybą už keliasdešimt milionų dolerių.

Robotas bus naudojamas daugiausia naktį. Nufilmuotus vaizdus jis apšviečia akimirkomis, kad priešo kareiviai nuturėtų laiko nustatyti į jį savo ginklus. Atlikus misiją, bepilotinis lėktuvas grįžta, iš kur paleistas ir nusileidžia parašiuto pagalba.

STATOMAS NEPAPRASTO GREIČIO LĖKTUVAS

Amerikos lakūnas pasiekė greičio rekordą — 1,207,6 mylios per valandą. Bet tas lėktuvas, kuris yra statomas Amerikoje, skris po 2,000 mylių per valandą. Tai bus ypatingas lėktuvas, kuris yra vadinamas cheminiu, nes jis vartos cheminį kurą. Tiksliau kalbant, šis cheminis lėktuvas, tikrumoje -bombonešis, galės skrist 2,200 mylių per valandą 100 tūkstančių pėdų augštyje.

JAV-bių karo aviacija sudarė sutartį su North American Aviation Inc. pagaminti tą cheminį bombonešį, vadinamą WS-110-A, kuris pajėgs nuskristi į bet kurį kitą kontinentą ir sugrįžti, pakelų nepapildytadas kuro. Tai bus sprausminis lėktuvas, kurio motorus maitins naujas cheminis kuras.

KOMUNISTŲ REDAKTORIUS NUSIVYLĖ KOMUNISTAIS

.."Daily Worker" komunistinio dienraščio redaktorius John Gates, resignavo ir išėjo iš komunistų partijos. Jo rezignacija surišta su "titoistiniu" judėjimu Amerikos komunistų partijoje. Tai pirmas atsitikimas, kad 40 metų laikotarpy komunistų partija neteko dienraščio. Mr. Gates, buvęs partijoj 27 metus, pareiškė partijai, kad jis įsitikino, jog veltui jis siekė demokratijos, taikos ir socializmo per kompartiją — tai neįmanoma, tai tik apdurninimas žmonių ir savęs.

Jis dar tik 44 metų, 2-am kare kovėsi Europoj kaip parašiutininkas, prieš tai kovojo su 3000 amerikos komunistų Ispanijos kare. — Geriausias dalykas pasitraukti ir palikti ją baigti savo dienas — pareiškė reporteriams, Mr. Gates.

MIRĖ PASIKĖSINTOJA PRIEŠ LENINĄ

1918 m. rugpjūčio 30 d. Fanja (Dora) Kaplan, veikli revolucininkė, paleido tris pistoleto šūvius į Leniną prie vienos įmonės. Leninas buvo sužeistas, neteko sąmonės, bet neilgai trukus atsigavo ir pasveikęs gyveno dar 6 metus. Kaplan buvo nuteista mirti, bet Lenino prašymu bausmė buo pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. Ji mirė sulaukusi 70 m. amžiaus. Kalėjimuose ji buvo bibliotekų vedėja. Vakariečiai, kuriems teko praėjusio karo metu būti sovietų kalėjimuose, prisimena ją bibliotekininkės pareigose.

STALINAS IR ŠIOKS IR TOKS. Vilniaus radijas kovo 5 d. minėjo Stalino mirties 5-as metines. Iškėlė jo nuopelnus kovoje prieš "trockininkus, dešiniuosius oportunistus, buržuazinius nacionalistus ir visokius kapitalistinio apsupimo kėslus". Toliau pasakė: "Tačiau ilgainiui Stalinui pradėta priskirti visos didžiosios kp ir tarybų valdžios pergalės. Tokiomis aplinkybėmis palaipsniui išsivystė Stalino asmenybės kultas. Su tuo susijusios klaidos, ypač paskutiniaisiais Stalino gyvenimo metais, padarė nemaža žalos partijos reikalui". — Taigi Stalinas blogas buvęs tik dėlto, kad partijai žalos padaręs. Kad jis žalos padarė gyventojams, kad jo vadovybėje nužudyta milijonai žmonių ir pavergtos ištisos tautos — nė žodeliu neužsimena Vilniaus radiofono stalinistai.

ŠILUTĖS APYLINKĖJE NUŠAUTI 6 VILKAI vien tik šių metų pirmaisiais mėnesiais. Vilkų medžioklėje pasižymi Šilutės medžiotojų draugijos nariai.

LIETUVOJE ESĄ APIE 5 MILIJARDAI KBM DURPIŲ ATSARGŲ. Tai pranešė per Vilniaus Lietuvos durpių fondo valdytojas, vyr. inž. Aleknavičius. 4 milijardai kbm tinką kurui, o kita gali būti panadota kraikui ir kitiems tikslams. 1957 metais Lietuvoje buvo pagaminta 2 milijonai tonų durpių kurui ir tiek pat kraikui bei trąšoms. Durpių gamyba bus plečiama. Bloga esą tai, kad daugumoje durpynų durpių gamyba vykdoma be plano, ne racionaliai.

KELIONĖ Į PACIFIKO KRAŠTUS (8)

Su Sydnėjaus Lietuviais

JUOZAS J. BACHUNAS, SODUS, MICHIGAN

Mūsų pirmasis pasisveikinimas su Australijos žemynu buvo malonus ir su gražia staigmena. Prieš išlipant iš laivo, gavome Australijos valdžios įvažiavimo dokumentus su atitinkama brošiūra, kas reikia keleiviui atlikti, atseit — patikrinti plaučius rentgene ir t.t. Brošiūra, šalia anglų kalbos, atspausdinta dar dvylika kitų tautų kalbų, jų tarpe pirmoje vietoje ir lietuviškai. Čia skaitau antraštę "Svarbu...", o toliau: — "pagal įstatymus..." Labai buvo malonu prisiderinti Australijos įstatymų reikalavimus, kai apie tai galima ir lietuviškai paskaityti.

Sydnėjaus uoste mus pasitiko būrelis lietuvių: Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto V-bos pirm. p. Kovalskis, kuris mus pasveikino Australijos lietuvių vardu ir paminėjo, kad mus nuo dabar globos Australijos Liet. Bendruomenė, Krašto V-bos vicepirmininkas inž. Daukus, ALB Sydnėjaus apylinkės pirmininkas p. Bukevičius, p. Narušis (mano asmeniškas pažįstamas, jau kadaise lankęsis pas mus Tabor Farmoje), "Mūsų Pastogės" savaitrašio redaktorius žurnalistas J. Kalakonis -Kalakauskas, p. A. Danta, p. Grudzinskas, p-lė Daukutė ir p. Baltrūnas iš Melbourno, tėnykščio lietuvių "Dainos" choro administratorius, kuris tuojau pakvietė mus, dar tą patį vakarą apsilankyti į sambūrio ruošiamą koncertą Sydnėjuje. Tai buvo antra staigmena, labai maloni.

Atlikus muitinės formalumus, inž. Daukus palydėjo mus į iš anksto jų užsakytą viešbutį "Australia". Čia susitvarkėme ir trupučiuką atsivėsinome, nes gruodžio 8 d., mūsų atvykimo dieną, buvo ganėtinai karšta. Popiet prieš 6-tą valandą atvyko viešbutin mūsų bičiulis p. Daukus pasiimti mus į tą ruošiamą lietuvių choro koncertą, kuris turėjo įvykti Australia Hall, vidurmiestyje.

x x x

Į koncertą prisirinko pilna salė žmonių, gal kokie penki šimtai. Choras nedidelis, susideda tik iš 25 dainininkų, bet, kaip sakoma, labai gerai susidainavęs. Chorui vadovauja dirigentas Albertas Čelna. Choro pranešėja — p. Elena Karazijienė, prof. arch. Žemkalnio duktė, labai puikiai pranešinėjo publikai apie dainuojamas dainas. Choras jų padainavo apie 20. Pirmoje dalyje visi choristai buvo pasirėdę tautiniais rūbais, antrojoje vyrų choras — vakariniais, o moterų — baltais vakariniais kostiumais ir galiausiai vėl mišrus choras.

Pianinu skambino p-lė Irena Zableckaitė.

Po to, mane, kaip tolimiausią svečią, iškvietė į sceną pakalbėti. Čia vėl kiek nukrypsiu į šalį. Prieš išvykdamas iš Tabor Farmos, telefonu kalbėjausi su p. Barzduku iš Cleveland, Ohio, Amer. Liet. Bendruomenės pirmininku, kaikuriais lietuviškais reikalais ir ta proga pasisakiau, kad netrukus išvykstu pas Australijos lietuvius. Jis paprašė mane, kad nuvykęs pasveikinčiau N. Zelandijos ir Australijos lietuvius Amer. Liet. Bendruomenės vardu. Tą dabar ir galėjau padaryti. Prieš išlipant iš laivo Sydnėjuje, gavau min. B.K. Balučio laišką iš Londono, kuriame tarp kitko rašė: "... specialiai prašau ir įgalioju Tave perduoti mano sveikinimus Australijos ir N. Zelandijos lietuviams, nes aš pats pas juos nuvažiuoti negaliu, ligi šiol neturėjau progos ir nesitikiu, kad ji greit susidarytų". Taigi perdaviau ir bičiulio Balučio sveikinimus.

Buvo tikrai gerai tokioje tolybėje nuo gimtojo Lietuvos krašto čia matyti taip gausų susirinkusių lietuvių būrį. Veidai rodė, kad čia susirinko vidutinio amžiaus žmonės, bet nemaža buvo ir jaunuolių bei visai mažų vaikučių, jau čia gimusių. Visi atrodė sveiki, stiprūs ir gerai nusiteikę. O po koncerto prasidėjo pasikalbėjimai, kuriems nebuvo galo. Visi klausinėjo apie Amerikos lietuvių gyvenimą. Mėginau atsakinėti, bet pagaliau pareiškiau: — kas galite, ateikite į estų namus ateinantį šeštadienį, tai tuomet padarysiu platesnį pranešimą ir parodysiu spalvotą filmą apie Amerikos lietuvių kultūrinį gyvenimą Chikagoje per velykinio MARGUČIO lukštą...

Tame pat vakare susitikau vietinį lietuvių katalikų kleboną kunigą Petrą Butkų. Tatai labai mielas žmogus ir kunigas, kuris gražiai sugyvena su visais Sydnėjaus lietuviais. Kun. Butkus prašė, kad visiems jo pažįstamiems perduočiau linkėjimus.

x x x

Po to, pradėjau lankyti Sydnėjaus lietuvius. Čia man be galo daug padėjo p. Daukus, kone kasdien atvykdamas viešbutin mane pasiimti.

Pats Sydnėjaus miesto centras nėra didelis, bet aplink miestą yra plačios apylinkės, visos pilnai apgyventos, kurios nieku nesiskiria nuo paties miesto. Tai tik atskiri, vis skirtingais vardais pasivadinę, rajonai. Sunku man būtų išminėti visus lietuvius, kuriuos aplankiau ar buvau šiaip susitikęs, dovanosite, jei mano atmintis nebėra tokia aštri, kad galėčiau tvirtai atsiminti kiekvieną pirmą kartą gyvenime sutiktą žmogų.

Gruodžio 11 d. aplankėm senus Sydnėjaus lietuvius — p. A. Baužę, ir jo šeimą. Jie jau prieš 20 metų čia atvykę lietuviai, berods, vieni iš pirmųjų lietuvių Sydnėjuje, turi gražų namą ant kalno, tikrai puikiai įrengtą. Šalia savo buto, jie dar tris kitus butus išnuomoja. Čia susirinko į svečius nemažas būrelis lietuvių, taipgi buvo dar du taip vadinami senosios kartos ateivių dalyviai, tai — Jonas Kelertas ir Ksaveras Skėrys. Buvo man labai įdomu išgirsti K. Skėrio pasakojimus iš senųjų knygnešių laikų Lietuvoje. Iš naujųjų ateivių čia nemažai teko kalbėtis su pulk. V. Šliogeriu, ir temos lietė jau naujesnius laikus, mūsų laisvės kovas ir dabartines mūsų rezistencijos pastangas prieš bolševikinę okupaciją.

Pats A. Bauže turi gražią šeimą. Išaugino sūnų ir dvi dukras, kurių viena jau ištekėjusi. Visi kalba lietuviškai. Ponas Bauže šia proga prašė persiųsti per mane savo linkėjimus Jonui Bildušui Chikagoje.

Vėliau buvome vaišėse pas p. Jurgį Reisgį, Klaipėdos krašto kilmės lietuvį, kur buvo susirinkę daugiau tautiečių. Čia nusifotografavome ir nuotraukas pasiunčiau Amerikos lietuvių laikraščiams. Jurgis Reisgys čia yra žinomas lietuvis visuomenininkas.

(Bus daugiau

PRIE ŠVIETIMO MINISTERIJOS VEIKIA VAIKŲ SPORTO MOKYKLA, kuri Lietuvoje turinti 16 skyrių: Kaune, Šiauliuose, Ukmergėje, Marijampolėje ir kitur. Veikia lengvosios atletikos, dviračių, plaukimo, krepšinio, irklavimo, gimnastikos bei tinklinio sekcijos.

PANEVĖŽIO PARDUOTUVĖS 1957 metais pardavusios prekių už 108 milijonus rublių. Metais prieš tai buvę parduota 27 milijonais mažiau. Įvykusioje pirkėjų konferencijoje išaiškėjo daug prekybos tinklo trūkumų. Kalbėjo daugiau kaip 20 žmonių. Jie reikalavo trūkumus šalinti ir daugiau atsižvelgti į vartotojų poreikius.

SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis.
Adresas: 237 Sydenham Rd., Marrickville, N.S.W.

KOVO PIRMININKAS — A. JASAITIS

Naujai išrinktoji Sydnėjaus liet. sporto klubo Kovo valdyba kovo mėn. 23 dieną turėjo savo pirmąjį posėdį, kur slaptu balsavimu buvo išrinktas naujasis valdybos pirmininkas, buvęs Sydnėjaus Liet. Apyl. V-bos pirmininkas ir sydnėjiškiams gerai pažįstamas visuomenės veikėjas, A. Jasaitis. Vicepirmininku ir įgaliotiniu Bankstowno sportinio jaunimo organizavimui tapo išrinktas pasižymėjęs Kovo veikėjas — S. Jūraitis. K. Adickas gavo iždininko, informacijų vadovo ir atstovo prie Sydnėjaus Centrinių Namų vietą. Sekretorės darbas atiteko A. Griškaitei, o turto vadovo pareigas paėmė R. Liniauskas.

Naujoji valdyba savo pirmajame posėdyje nutarė imtis rimto ir veiklaus darbo nuo pat pirmųjų dienų, norėdami šią Sydnėjaus pagrindinę jaunimo organizaciją vėl pastatyti vadovaujančiame vaidmenyje. Savo veikloje naujoji valdyba numato ypatingą dėmesį kreipti į Sydnėjaus jaunimo stiprų suorganizaimą sportinėse Kovo gretose. Nežiūrint jokių asmeninių ambicijų, numatoma nusistatyti organizuoti Bankstowno jaunimą, prisidedant prie sportinių aikštelių įrengimo Bankstowno Liet. Namuose ir lietuviškos sportinės veiklos išplėtimą ten. Šiam tikslui yra paskirtas specialus atstovas S. Jūraitis, su kuriuo Bankstowno Namų vadovai palaikys ryšius ir bendrai organizuos ten sportinę veiklą.

Sveikinant naująją Kovo valdybą, tenka palinkėti jai geros sportinės sekmės. Tik bendras darbas galės sujungti lietuviškąjį jaunimą Sydnėjuje, kas atneš daug naudos mūsų jauniesiems, jau čia subrendusiems ir Lietuvos nepažįstantiems.

SPORTINĖ VEIKLA

Naujoji valdyba numato savo sportinę veiklą Sydnėjuje aktyvinti sekančiose sportinėse šakose: krepšinyje, tinklinyje, šachmatuose, stalo tenise, orinyje, vandens sporte, šaudyme ir golfe. Naujai įsteigtose šaudymo ir golfo sekcijose manoma pamatyti nemažą skaičių ir vyresniosios kartos žmonių, kurie, ypatingai apie šaudymą, jau senai teiraujasi. Ateityje numatoma sujungti ir visus lauko teniso žaidėjus, kurių Sydnėjuje yra nemaža gerai žaidžiančių, į vieną Kovo lauko teniso sekciją.

Kovo valdyba kviečia visus sydnėjiškius lietuvius, norinčius bent kurioje sekcijoje dalyvauti, kreiptis į valdybos narius.

Geelonge

KREPŠININKĖS — MOOMBA ŠVENTĖJE

Kovo 15 dieną Geelongo Vyties moterų krepšinio komanda žaidė Moomba šventės proga suruoštame žaibo turnyre Melbourne. Šiame turnyre dalyvavo 18 komandų, jų tarpe buvo stipriausios Melbourno "A" grupės komandos: Riga, Port Melbourne ir kt. Turnyras buvo pravestas vieno minuso sistema, po 20 min. kiekvienoms rungtynėms, Visų nustebimui geelongietės parodė nelauktą pasipriešinimą, laimėdamos trejas rungtynes ir tik ketvirtose pralaimėjo vienu tašku prieš Port Melbourną ir užėmė trečią vietą. Gerai žaidė puolimo trejetas: N. Bratanavičiūtė, L. Jonušaitė ir L. Šimkutė.

Turnyro organizatoriai labai palankiai atsiliepė apie Vyties komandą ir pakvietė, jeigu galimybės leis, dalyvauti žiemos sezono pirmenybėse Melbourne.

VYRAI MELBOURNO PIRMENYBĖSE

Geelongo Vyties vyrų krepšininkai ateinančiose žiemos sezono pirmenybėse savo jėgas bandys Melbourne prieš stipriausias Viktorijos komandas, tikėdamiesi įgyti daugiau patyrimo. Vytiečiai žais "Olympic" sąjungos pirmenybėse ir taip pat Viktorijos lygoje. arba, jei nepateks, — "A" Rezervo grupėje. S. Ginčiauskas, kurio nuopelnu Vytis iškilo į pirmaujančias Australijos lietuvių krepšinio komandų eiles, ir toliau pasilieka treneriu.

VYTIS II — ZEPHYRS 40:22

Vyties II-ji komanda, kuri šiuo metu dalyvauja Geelongo vasaros sezono krepšinio pirmenybėse "B" grupėje, pasiekė dar vieną gražų laimėjimą, nugalėdama priešus augštoku rezultatu. Taškus pelnė: Šutas 20, Lipšys I 10, Jomantas 8, Starinskas 2. Su šiuo laimėjimu Vyties II-ji komanda užtikrino savo pirmaujančią poziciją ir turi gerų perspektyvų laimėti šių metų "B" grupės pirmenybes.

— Dalyvis —

VYTIS — GLENELG 99:55 (55:16)

Vytiečiai šį kartą pasirodė labai stipriai, ypatingai pirmąjį puslaikį buvo geros pasuotės ir pats žaidimas gražus. Antrajame puslaikyje, norint pasiekti šimtinę, labai pablogėjo komandinis žaidimas ir gynimas. Taškai: Ignatavičius 31, Jaciunskas 24, Petkūnas 21, Lapšys 8, Rakauskas 6, Urmonas 5, ir R. Urmonas 4.

B.N.

Adelaidėje

METINIS SUSIRINKIMAS

Šiais metais visuotinis — metinis susirinkimas, dalyvaujant gausiam skaičiui sportininkų ir neaktyvių narių, praėjo labai sklandžiai. Į Adelaidės S.K. "Vyties" valdybą 1958 metams tapo išrinkti šie asmenys: J. Jaunutis, B. Nemeika, G. Rakauskas, J. Donėla, E. Taparauskas, O. Mikalainytė ir O. Kelertaitė.

Žiemos sezonui į pirmenybes Vytis užregistravo penkias krepšinio komandas: dvi vyrų, vieną moterų ir po vieną jaunių berniukų ir mergaičių. Į stalo teniso pirmenybes numatoma užregistruoti po vieną vyrų ir moterų komandą. Buvęs Vyties žaidėjas V. Marcinkevičius supažindins ir instruktuos savaitgalio mokyklos mokinius su sportiniais žaidimais ir mankšta.

SPORTINĖS ŽINIOS

LIETUVOJE

● Pabaltijo ir Baltarūsijos futbolo turnyre Lietuvos futfbolininkai užėmė II-ją vietą. Pirmoji vieta teko latviams, prieš kuriuos lietuviai sukovojo 0:0.

● Lietuvos tinklinio rinktinė Leningrade žaidė prieš Leningrado K.N. rinktinę ir laimėjo 3:1.

● A. Vaupšas Vilniuje yra pasiekęs naują Lietuvos rekordą šokime į tolį, nušokdamas 7.23 m.

● Lietuvos sportininkai 1957-siais metais turėjo eilę įvairių sportinių susitikimų su svetimų valstybių sportininkais. Jie dalyvavo tarptautinėse jaunimo festivalio varžybose Maskvoje ir ten labai gerai pasirodė, taip pat ir tarptautiniame dvylikos komandų motorkrose Rygoje. Lietuviai praėjusiais metais varžėsi su Lenkijos, Čekoslovakijos, Suomijos, Vengrijos, Švedijos, Kinijos, Korėjos, neskaitant įvairių Sov. Sąjungos valstybių, sportininkais krepšinio, stalo teniso, sunkumų kilnojimo, futbolo, bokso ir kt. šakose.

● Lietuvoje 1957 metais sunkumų kilnjime dalyvavo suomiai, vengrai — stalo tenise, lenkai — bokse, krepšinyje, švedai ir kiniečiai — futbole. Prieš užsieniečius laimėjo: krepšininkai prieš Prahos "Slovan Orbis", prieš Poznanės "Olimpia" ir kt., tarp jų iš sužaistų 24 rungtynių Čekoslovakijoje ir Korėjoje, buvo laimėtos 21. Futbole Vilniaus Spartakas laimėjo prieš švedų Geteborgo "ATOS" 5:2 ir prieš Šanchajaus rinktinę 6:1.

● Lietuvė T. Sasnauskienė Lvove pasiekė naują Tarybų S-gos šaudymo moterų rekordą. Šaudydama iš pistoleto į apvalų taikinį ir siluetus, ji surinko į apvalų taikinį iš galimų 300 taškų 288, o į siluetus iš 300 — 289. Suma 577 taškai yra naujasis rekordas, kurį anksčiau turėjo R. Armijos šaulė A. Savina (571 tšk).

● Įvykusiose viesasąjunginėse "Spartako" teniso pirmenybėse labai gerai pasirodė lietuvis Paltarokas, ir jis yra priimtas į visasąjunginę "Spartako" rinktinę.

LIETUVIAI — PASAULYJE

● BUV. ŠVIETIMO MINISTERIS J. TONKŪNAS pareiškė, "kad gerai būtų, jeigu išvykę į užsienį lietuviai mokslininkai grįžtų atgal į Tėvynę, nes jie čia yra labai reikalingi".

● DAIL. AD. VARNAS NUPIEŠĖ DIDŽIULĮ PAVEIKSLĄ Šv. Marijos Apsireiškimas Šiluvoje. Paveikslas yra 66x88 colių dydžio ir yra užsakytas salezičių vienuolyno koplyčiai Cedar Lake, Ind. U.S.A.

● LIETUVIŲ DIENA JAV LIET. B. TARYBOS NUTARIMU įvedama ir JAV. Jai parinktas birželio mėn. paskutinis sekmadienis. Ją kviečiama organizuoti visose apygardose bei apylinkėse, kviečiant į ją visus lietuvius.

● PIRMASIS JAUNIMO SUBATVAKARIS KANADOJ, MONTREALYJE turėjo gražų pasisekimą, nes į jį susirinko daug gražaus jaunimo.

Pradžioje buvo paskaityti du humoristiniai laikraščiai — Akademinio sambūrio leidžiamas "Kočėlas" ir studentinio jaunimo "Tarka". Laikraščiuose buvo gražių humoro šypsenų. Po to sekė šokiai. P.V. Piečaitis visą jaunimą pamokino šokti tautinių šokių. Bandyta šokti net keli šokiai. Po to sekė ir senieji ir jau patys moderniškiausi šokiai, akordeonuojant p. Baltuoniui ir p. Vičiui.

Salė buvo papuošta, dalyviai galėjo pasivaišinti ir vakaras praėjo labai gražioje nuotaikoje. Šių subatvakarių sumanymas yra gražus ir visais atžvilgiais pagirtinas ir remtinas.

● MONTEVIDEO "EL DIA" P. AMERIKOJE plačiai žinomas liberalinis dienraštis, vėl paskelbė savo nuolatinio bendradarbio C. Veraxo straipsnių seriją apie PET seimo keliamas idėjas, apie Lietuvos jaunimo "savanoriškas" deportacijas, apie pakeitimus sovietinių priverčiamųjų darbų stovyklų sistemoje ir apie chruščiovinės koegzistencijos klastas ir pavojus laisvajam pasauliui.

● K. ČIBIRAS — VERAX, PASIUNTINYBĖS MONTEVIDEO SPAUDOS ATTACHE, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties proga paruošė ispanų kalba studijėlę apie lietuvių liaudies meną, apžvelgdamas liaudies meną apskritai, kryžius ir t.t. Pridėtas str. apie Čiurlionį ir jo kūrybą, taip pat apie Lietuvos istorinį likimą.

● KOM. DIENRAŠTIS "LAISVĖ" U.S.A. dabar eina 5 kartus per savaitę. Jos administracija ir redakcija jau iškėlė klausimą ar nereikėtų ją leisti tik du kartu ar vieną kartą per savaitę. Esą didelių piniginių sunkumų, ypač dėl persikraustymo į naujas patalpas, nes Liet. Namo B-vė parduoda namą, nupirktą dar tik prieš keletą metų.

● Į DAIL. A. TAMOŠAITIENĖS DAILĖS STUDIJĄ (R.R. 1. Kingston, Ont.), kreipiasi lietuvės, gavusios tautinius drabužius iš Lietuvos, kad juos pergrupuotų į tikruosius lietuvių tautinius drabužius, nes gautieji drabužiai nebeturi tikrųjų, senovinių, lietuvių tautinių drabužių derinimo bruožų.

Dabar audžiamieji Lietuvoje drabužiai tautiniams šokiams ir pasirodymams, sugrupuoti amatininkiškai į tautinę uniformą. Visas tautinis vieno atspalvio, pav., visas rūbas išaustas žaliame fone; žalio pagrindo sijonas ,ant žalio fono iškaišytos tulpės ir ant žalio dugno išaustas kiklikas. Tokiam derinimui nereikia ypatingų sugebėjimų. Tai naujų amatininkių, bet ne menininkių audiniai.

Senovėje lietuvės audėjos pasižymėjo dideliais meniniais sugebėjimais, kurdamos — ausdamos vis naujus, dekoratyvinius audinius.

● RAŠYT. J. SAVICKIO KAPAS CAP MARTIN KAPINĖSE pietų Prancūzijoje pradedamas tvarkyti iš Liet. Rašytojų D-jos skirtos premijos už jo veikalą "Žemė dega".

Savickio knygos, laikraščiai ir korespondencija, pasirodo, žuvo, nes stambiausia paveldėtoja p. Koch viską pardavė popieriaus pirkliams. Savicko namas bei ūkelis "Ariogala" parduotas.

● ILSĖ LAUDĖ, PRŪSŲ LIETUVAITĖ, gim. 1926 m. baigė Hamburgo universitetą ir baigia rašyti disertaciją iš turkologijos. Savo darbe duoda nemaža ir lituanistinių smulkmenų, kurios filologijoje turi didelės reikšmės. Šios rūšies darbas tai bus bene pirmas liet. mokslininkų tarpe.

● PROF. J. KAMINSKO (inž. Stepo Kairio), Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, atsiminimai jau išspausdinti.

● JANINA NARUTAVIČIENĖ, SPAUDOS BENDRADARBĖ IR VISUOMENĖS VEIKĖJA, neseniai iš Kolumbijos atvykusi Čikagon, atidavė vietiniam platinimui Kolumbijoj dr. Ivan Bedout išleistą lietuviškų pasakų motyvais parašytą lengendą "Gintarėlė". Knygelė Vlados Stančikaitės iliustruota. Pasaka primena Jūratę ir Kąstytį, bet argi svetimtaučiams ir vaikams tas taip svarbu? Skaitosi gan lengvai. Ponia Narutavičienė — J. Narūnė pradėjo betgi gerą barą: svetimtaučiams teikti lietuviškąjį folklorą.

● LIETUVOS ARCHITEKTŪROS PARODA, surengta S. Paulyje inž. M. Ivanausko, turi labai didelį pasisekimą. Per mėnesį lankytojų skaičius prašoko pusę milijono, todėl ją pratęsė dar vienam mėnesiui. Parodoje atvaizduota mūsų architektūros raida nuo viduramžių ligi rusų — bolševikų okupacijos.

LIETUVOS TEATRAS MASKVOJE TURĖJĘS DIDELĮ PASISEKIMĄ

Taip skelbia Lietuvos okupantinė spauda, bet iš jos paduodamų Maskvos spaudos ištraukų nematyti perdidelio susižavėjimo. Jeigu Lietuvos teatras šiuo atveju būtų tikrai pasiekęs augštą meninį lygį, tai reikia labai abejoti, kad Maskva, kuri visada giriasi ir didžiuojasi pranašumu prieš visą pasaulį, kad būtų objektyvi ir Lietuvos, ypač kaip okupuotos valstybės, teatrui galėtų pripažinti kažką panašaus į Maskvos teatrų lygį. Viena, kas tvirčiau rusų kritikos pabrėžta, tai kad kompozitorius Klova, sukūręs operą "Pilėnai", gerai valdąs kompozicinę techniką. Meno kritikas A. Anisimovas pagiria Indrą už baletą "Audronė", kurio muzika esanti žaisminga, turtingo melodingumo, ritminio įvairumo ir esanti konstruktyvi, o Klovo opera "Pilėnai" patinka klausytojams ir žiūrovams savo harmoningumu ir visų elementų vienybe.

UŽ ŽYGĮ Į MASKVĄ APDOVANOTI

visokiais "garbės "pavadinimais, kurie nieko nekainuoja, bet dar daugiau įpareigoja tarnauti okupantui, eilė Maskvos spektakliuose dalyvavusių artistų: J. Stasiūnas, G. Sabaliauskaitė, J. Dautartas, J. Jankus, V. Adamkevičius, E. Saulevičiūtė ir Ch. Potašinskas.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis. Tel.: LW 1220
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

EUROPIETIS SPECIALISTAS
OPTIKAS

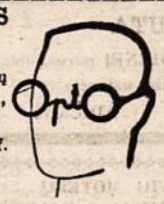

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.
9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef.
(Priešais Melbourno Town Hall.)
Centr. 1819

„ROMUVA"

OVERSEAS PARCEL SERVICE

TEL. WM 6032

Priimami jūsų pačių supirkti siuntinėliai persiuntimui į Lietuvą ir USSR žemiausiu įkainavimu.

SAV. L. VACBERGAS

36 Walpole St., KEW, Vic.

Važiuoti 42, 44, 45 ir 48 Nr. tramv. iki 36 sustojimo arba KEW autob. iki Kew kryžkelės.

JEI SIUNČIATE — PASKAITYKITE
TAZAB PRANEŠIMA!

DAUGELIS AUSTRALIJOJE GYVENANČIŲ EUROPIEČIŲ, NORINČIŲ PERSIŲSTI SAVO ARTIMIESIEMS DOVANŲ SIUNTINIUS, JAU EILĘ METŲ NAUDOJASI TAZAB BENDROVĖS PATARNAVIMAIS, TODĖL, KAD:

TAZAB siunčia tai, ką siuntėjas užsako;

TAZAB pasiųsti siuntiniai negrįžta, bet visada tvarkingai pasiekia adresatus;

TAZAB užsakantiems pasiunčia didelius kiekius medžiagų pavyzdėlių, išsamius lietuvių kalba katalogus visų prekių rūšių;

TAZAB bendrovė, jei labai retais atsitikimais pasitaiko kurių nors netikslumų ar klaidų, visada tuoj pat nemokamai juos atitaiso;

TAZAB kainos visada yra pastovios ir jos tiksliai atitinka prekių vertės: aukštos kokybės prekės brangiau, žemesnės — pigiau.

TAZAB Bendrovėje ir dabar užsakęs siuntinėlį pasiųsi be JOKIU PAKEITIMU;

TIK TAZAB Bendrovė siunčia išsimokėtinomis sąlygomis;

TIK TAZAB pirma pasiunčia Jūsų užsakytus siuntinius, o vėliau siuntėjas atsilygina;

TODĖL, KAI REIKALAS LIEČIA SIUNTINIUS, PIRMOJE EILĖJE PARAŠYKITE savo pageidavimus šiais adresais: Tazab Lithuanian Dep. 1, Ladbroke Gardens, London W. 11, arba centran TAZAB, 22, Roland Gardens, London S. W. 7.

RAŠYKITE LIETUVIU KALBOJE

MŪSŲ PASTOGĖ

SYDNĖJAUS SKAUTAI VĖL STOVYKLAUJA

Lietuvoškoje spaudoje buvo daug straipsnių apie įvykusias lietuvių skautų stovyklas Kalėdų metu. Jos praėjo su dideliu pasisekimu. Stovyklos suartino mūsų jaunimą, surišo jį tampriais, broliškais ryšiais; buvo pakartotos skautiškos programos, išmokta daug lietuviškų dainų ir žaidimų. Sydnėjaus skautai apleisdami stovyklą, su ašaromis akyse grįžo į mokyklos suolą, į darbą, kupini gražiausių prisiminimų ir su viltimi vėl susibėgti, kai tik pasitaikys pirmoji proga.

Skautas, grįžęs į mamos prieglobstį, vėl svajoja apie palapinę, apie laužą, apie dainuotas dainas, ir su ilgesiu laukia tos dienos, kada vėl galės pastovyklauti.

Šių metų ilga ir karšta vasara skautą vilioja į gamtą. Besiartinant Velykų šventėms, skautai su viltimi žiūri į tų švenčių atostogas. Jie žino, kad Tėvynėj Velykos neša pavasarį, o čia — drėgną žiemą.

Todėl, kol dar neprasidėjo nedjauki Australijos žiema, Sydnėjaus skautai ruošiasi išnaudoti Velykų atostogas stovyklavimui. Šioje stovykloje jie nori juo daugiau išmokti ir užsigrūdinti, kad apsišarvavę skautiškom žiniom ir patyrimu galėtų drąsiai vykti į ateinančios vasaros tautinę stovyklą Melbourne, kuri apjungs visą lietuvių skautišką jaunimą Australijoj.

Visas 4 atostogų dienas vėl skambės skaučių — skautų dainos Ingleburno stovyklavietėje, vėl aidės akordeono garsai ir degs liepsnojantis laužas, tarsi senovės lietuvių kvieslys į karą, priešui užpuolus Lietuvos žemes...

....Lauželis liūdnai supleveno,
Užgeso ugnelė šventa,
Ir tyliai, tyliai labanakt",
Sakysim žvaigždutėm slapčia...

(Ištr. iš stovyklinių Kibirkščių.)

Genys

IŠ SYDNĖJAUS SKAUTŲ VEIKLOS

Velykinė Sydnėjaus skaučių — skautų stovykla, kuri įvyks Ingleburne (naujoje vietoje) bus pilna to žodžio prasme paruošiamoji Melbourno tautinei stovyklai.

Jokių papuošimų aplink palapines ir stovyklą nebus daroma, nes šias kelias dienas norima išnaudoti pionierijai (palapinių statymas ir jų įsiruošimas), bei kitų skautiškų žinių praktiškam įgyvendinimui.

Tačiau įdomiausia šioje stovykloje bus tai, kad ją praveda ir jai vadovauja "kadetai" — "Lapinų" skilties skautai vyč. kandidatai.

"Senimas" tefigūruos tik kaip stebėtojai ir patarėjai.

Svečiai prašomi lankytis į laužus nuo 5 val. p.p. Šią stovyklavietę rasti nesunku, kas yra lankęs skautus 1956 m. (Niekur neišsukant iš pagrindinio vieškelio, reikia pavažiuoti apie pusę mylios toliau. Stovyklavetė yra visai šalia vieškelio).

Skautai, norintieji šioje stovykloje dalyvauti, registruojasi pas draugininkus arba stovyklos vadovus. Smulkesnės informacijos (kada išvykstama — penktadienį ar šeštadienį, keliom dienom ir ką su savim pasiimti) bus suteiktos kiekvienam dalyviui asmeniškai.

Inf.

PAMALDOS IR IŠPAŽINTYS

Iškilmingos pamaldos Velykose (bal. 6 d.) St. Jozephs bažnyčioje Camperdowne, kuriose "Dainos" choras, ved. muz. K. Kavaliausko, giedos lotyniškas mišias ir lietuviškąjį Aleliūją.

Ankstyvesnės pamaldos Velykų dieną Bankstowne St. Brendan's bažn. 10 val. 45 min.

Nei Bankstowne, nei Camperdowne nebus laiko klausyti išpažinčių. Kurią dėl svarbių priežasčių dar būtų neatlikę išpažinties rekolekcijose, tai galėtų padaryti dar šiomis progomis:

Didįjį penktadienį — bal. 4 d. — Bass-Hill bažn. nuo 2 val. 15 min. po pietų iki 3 val. Tai yra ir pirmasis penktadienis — nepamirškite.

Didįjį šeštadienį — bal. 6 d. — Camperdowne nuo 6-7 val. vakare.

Velykų antrą dieną — balandžio 7 d. — pagal susidariusią tradiciją — pamaldos lietuviams Wentworthville 11 val. Išpažintys nuo 10,30 val. Bus tik šios vienos pamaldos visiems Sydnėjaus lietuviams.

Balandžio 13 d. — per Atvelykį Cabramattos lietuviams pamaldos Mt. Pritchard bažn. 10 val.

CAMPERDOWNO MOKYKLA

Camperdowno sekmadienio mokykla jau pradėjo darbą kovo 16 d. **Kar kartą prašoma** visus artimesniųjų priemiesčių ir miesto lietuvius vaikučius atvykti į šią mokyklą. Pamokos vyksta nuo 10-12 val. parapijos mokyklos klasėse kas sekmadienį.

K.P.B.

PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Brisbanės naujai išrinktoji Valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: K. Stankūnas — pirmininkas, J. Kriaučiūnas — vicepirmininkas, K. Nicys — sekretorius, A. Vilkinas — kasininkas ir Petr. Stelmokas — valdybos narys.

Savo darbų pradžioje valdyba jau spėjo š.m. kovo mėn. 8-tą dieną pačiame Brisbanės miesto centre esančioj C.D.A. salėje, suruošti bendruomenės pobūvį, į kurį gausiai atsilankę Brisbanės lietuviai turėjo progos pabūvoti drauge. Pobūvis gerokai papildė ir bendruomenės kasą.

Velykų antrą dieną naujoji Valdyba ruošia iškilą laivu į atvirą jūrą esančią Bishop'o sąlą. Ten pat yra užsakyta salė, kurioj vyks pasilinksminimas, nepamirštant ir mūsų tradicinių žaidimų su margučiais. Taigi pirmieji mūsų Valdybos žingsniai rodo gražią pradžią Brisbanės lietuvių veikloje.

B-tis

BRISBANIEČIAI ATGAILAUJA

Kada klystančiojo žmogelio sielą padengia nuodėmių dulkės, per kurių sunkų sluogsnį nebematai tyrojo Velykinio džiaugsmo, bažnyčia žino, siūlo ir veltui teikia vaistą — atgailą.

Tai žinome ir mes, Brisbanės lietuviai katalikai, o dar labiau — kunigas, kuris ir atskubėjo mums padėti.

Atkeliavęs iš Sydnėjaus kun. Gaidelis S.J., kovo mėn. 16 d. atlaikė pamvaldas Willa Maria koplyčioje, Walley, o 21, 22 ir 23 d. d. pravedė rekolekcijas su jaudinančiais pamokslais, liet. kryžiaus keliais ir kitomis apeigomis.

Paskutinę rekolekcijų dieną — kovo 23 — kun. Gaidelis sakė net tris pamokslus: vieną lietuviams, antrą — latviams katalikams, o trečią irgi lietuviams, skirtą mūsų Karalaičio Šv. Kazimiero 500 mt. Jubiliejaus pagerbimui.

Už pravestas rekolekcijas ir mūsų šventojo Karalaičio Jubiliejų kun. Gaideliui S.J. esame širdingai dėkingi.

Corindas Povels

PRENUMERUOKITE "MŪSŲ PASTOGĘ"

JAUKI GEGUŽINĖ HOBARTE

Gražus š.m. kovo 2 d. sekmadienis, maloni vieta ant Derwento upės kranto, netoli p.p. Jonušaičių namelio. Gerą nuotaiką jau pačioj pradžioj kėlė kelionė veltui, be užmokesčio, mat, Apyl. Valdyba apmokėjo ją.

Tik atvykus, ir poros jau ėmė suktis ant nevisai lygios pievos, kai p. Beržanskas sugirdžino armoniką.

Ponia Simanauskienė priminė visus žemaitiškus žaidimus, ir kaip "žiužį mušti" ir kaip "ropę rauti" ir "paskutinė pora bėk" ir dar daug kitų.

O kai vyrai stojo virvę traukti, tai tikrai buvo juoko. Mat virvė trūko, visi gi vyrai griuvo: vieni į vieną pusę, kiti — į kitą. Ir vėl, dabar jau dvigubą virvę rišo, vėl tempė ir vėl griuvo. Nusprendė pagaliau atiduoti ją moterims. Dabar jau jos tempė, vienos į upę, kitos į laukus, kol kulnys į žemę sulindo ir nevienai kojinių akys nubėgo.

"Perkūno" sportininkai nepamiršo kamuolio. Atsirado ir tinklas, o po to ir tikras tinklinis. Juk čia buvo vietos visiems — ir jauniems ir seniems. Bėgimai, šokimai, vaikams saldainiai ir limonadas. Nuotaka kilo. O tiems, kuriems niekas nebegelbėjo, kurie surūgę pakrūmiais tysojo — viena kita alaus ar stipresnio bonka pagaliau irgi nuotaiką pagerino.

Tad tikėkime, kad mūsų bendruomenė ir toliau bus aktyvi ir jei ne dabar, artėjant žiemai, tai kitą pavasarį ar vasarą dar daugiau tokių kultūringų pramogų turėsime.

Dalyvė

NAUJAS DAKTARAS LIETUVIS

Dr. Jonas Palietis, tris metus rūpestingai ir nenuilstamai dirbęs, baigė Brisbanės universitete Europos daktarams nustatytą medicinos kursą ir įgijo "Bachelor of Medicine and Surgery" laipsnį.

Nuo š.m. vasario mėn. Dr. Palietis gavo paskyrimą atlikti vienerių metų praktiką Maryborough ligoninėje.

Brisbanės lietuviai linki jam gražiausios ateities ir sekmės.

Anyva

PRANEŠIMAS SYDNĖJAUS MOTERIMS

Balandžio mėn. 20 d., 5 val. p.p., Belmorėje, 468 Burwood Rd., p.p. Cibulskių namuose, yra šaukiamas visuotinas Sydnėjaus Moterų ir Soc. Globos D-jos narių, (kartu su savo vyrais) susirinkimas. Prašoma dalyvauti kuo skaitlingiausiai, nes bus renkama nauja v-ba. Po susirinkimo ruošiama arbatėlė.

Draugijos Valdyba..

SKAITYTOJO PAREIGA

"Mūsų Pastogės" administracija maloniai prašo laikraščio skaitytojus, kurie dar nesumokėjo prenumeratos už 1957 metus ar jų dalį, paskubinti atsiųsti savo skolą adresu: Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

Visi juk žino, kad bendruomenės laikraščio pagrindinis pajamų šaltinis yra prenumerata, todėl Jūsų delsimas atsiskaityti stumia laikraštį į piniginius sunkumus ir kelia rūpestį leidėjui.

Būkime punktualūs, paskubėkime į paštą ir atsiskaitykime užsigulėjusią skolą, kad Jūsų mėgiamas savaitraštis lankytų Jus be pertraukos.

MOKYKLŲ VEDĖJŲ ŽINIAI

Krašto Valdybos Švietimo ir Kultūros Taryba praneša savaitgalio mokyklų ponams Vedėjams, kad visus reikalingus vadovėlius (skaitymo knygas trims grupėms, Lietuvos Istoriją ir kit.) galima tuoj gauti pas Tarybos Narį šiuo adresu:

A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.

Dr. Šešplaukio Pratiminė Lietuvių Kalbos Gramatika šiuo tarpu negaunama ,laida išsisėmus, ruošiama nauja.

Krašto Valdybos Švietimo ir Kultūros Taryba.

Pajieškojimai

★ Gailestingosios sesers **Ados Skrickaitės — Viliūnienės,** prieš keletą metų gyvenusios 34 Regents Park, Ascot Vale, Melbourne, Australijoj pajieško V.D.U. prof. Dr. Vanda Tumėnienė, gyv. 7052 S. Maplewood Av. Chicago 29, Ill. U.S.A.

★ **B. Morkūnui,** gyv. 1 Harley Str., Hyde Park yra laiškas iš Lietuvos. Kreiptis į M.P. administraciją.

★ **Aukštikalniui Pranui,** sūn. Petro, kilusiam iš Vabalninkų valsčiaus, Martišiūnų kaimo, yra svarbių žinių iš Lietuvos.

Rašyti: M. Nakutis, 12 Horton St., Yagoona, NSW.

★ **Alfonso Baubino,** išvykusio į Braziliją 1929 m., pajieško duktė Elena. Jis pats arba apie jį žinantieji prašomi rašyti E.K., 11 Tennyson Rd., Greenacre, N.S.W., Australia.

PRANEŠIMAS

Šiuo pranešu gerbiamai visuomenei, kad nuo š.m. kovo mėn. 16 dienos dėl ginčų su Sydnėjaus klubo "Lietuvių namai" pirmininku ponu Saudargu išstojau iš klubo Tarybos narių.

Visais klausimais, liečiančiais klubą, prašau gerbiamos visuomenės į mane nesikreipti.

Lieku su pagarba Inž. S. Osinas.

Dr. J. Mackiewicz

NERVŲ SPECIALISTAS

25 Balston St., St. Kilda, Vic.

Tel. LB 4083.

UŽUOJAUTA

ZITAI BACEVIČIOTEI — KALADIENEI mirus, didžioje liūdesio valandoje abi šeimas nuoširdžiai užjaučia

ADICKAI

CANBERROS LIETUVIŲ MOTERŲ SOCIALINĖS GLOBOS DRAUGIJOS VALDYBA

maloniai kviečia visus tautiečius ir jų draugus atsilankyti į draugijos ruošiamą

BALIŲ,

ĮVYKSTANTĮ Š.M. BALANDŽIO MĖN. 11 D. SERVICES HUT PATALPOSE MANIUKOJ.

Gros viena iš geriausių Canberros kapelų. Gausus moterų paruoštas bufetas su gėrimais. Turtinga loterija.

Pradžia 8 val., pabaiga 2 val. ryto.
Įėjimas 5 šil.

VALDYBA

LIETUVIAI DAILININKAI MENO PARODOSE

Kovo 12 d. Mark Foys Meno Galerijoje pasibaigė religinio meno "Blake Prize" konkursas. Jis dalinosi į dvi dalis: "Blake Prize" ir Kristaus Galvos speciali premija. Malonu, kad buvo išstatyti net 6 lietuvių darbai! "Blake Prize" skyriuje — dailininkų Vlado Meškėno ir Jurgio Mikševičiaus; o specialiniame skyriuje — tapyba, kurią atstovavo taip pat Vladas Meškėnas ir Jurgis Mikševičius, ir melburniškiai skulptoriai — Vincas Jomantas ir Teisutis Zikaras su Kristaus skulptūromis. Šiame skyriuje V. Meškėno ir J. Mikševičiaus darbai buvo Jury Komisijos atžymėti "commented". Po šios parodos Sydnėjuje, organizuojamon sumažinton "Blake Prize" parodon į kitas valstijas buvo atrinkti ir du V. Meškėno darbai.

Nuo kovo 26 iki balandžio 11 dienos David Jones Meno Galerijoje yra Contemporary Art society rudens paroda, kurioje dalyvauja V. Ratas, H. Šalkauskas ir A. Šimkūnas. Įdomu, kad šioje parodoje taip pat išstatyta ir 40 amerikiečių grafikos darbų, atrinktų iš New Yorko Moderniojo Meno muziejaus.

Vadovaujančių modernistų Velykinėje parodoje dalyvauja ir Henrikas Šalkauskas. Paroda vyksta Terry Clune Meno Galerijoje, 59 Macley St., Kings Cross.

Žinas

DIDINGAS MINĖJIMAS BRAZILIJOJ

Brazilijos didžiausioje lietuvių kolonijoje, Sao Paulyje, Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimas šiemet buvo itin iškilmingas.

Lietuvos konsulą tą dieną sveikipasinaudodamas Radijo valandėlės "Tėvynės garsai" palankumu, pasakė per radiją pritaikytą tai dienai kalbą, kviesdamas visus pamiršti nesantaikas, nes vienybėje galybė, ir stoti į bendrą Lietuvos vadavimo darbą.

Lietuvos konsulą tą dieną sveikino vietos valdžios atstovai, Sao Paulo kardinolas, konsularinio korpuso nariai ir šiaip Lietuvos draugai. Vakare konsulas A. Polišaitis su ponia savo rezidencijoje surengė vietos lietuvių kolonijai priėmimą, kuriame dalyvavo organizacijų atstovai ir šiaip pavieniai lietuviai.

Antroji minėjimo dalis dėl tam tikrų aplinkybių buvo nukelta į vasario 23 d. Tą dieną lietuvių bažnyčioje Vila Zelina įvyko pamaldos už pavergtąją Lietuvą, kurias atlaikė klebonas kun. P. Ragažinskas. Po to sekė minėjimas Sao Paulo miesto teatre, pačiame miesto centre. Nors minėjimo pradžia buvo skelbta 15 val., bet žmonės būriais pradėjo plaukti jau 14 val. Bematant teatras su 1.665 sėdimomis vietomis buvo užpildytas, o dar netoli 1.000 žmonių norėjo į parengimą patekti. Teatras prisipildė sausakimšis, susirinko apie 2.500 žmonių, iš kurių 2.000 lietuvių ir 500 kitataučių.

Minėjimą atidarė ir įžanginę kalbą pasakė Lietuvos konsulas A. Polišaitis. Atvaizdavęs sovietinę okupaciją ir jos padarinius, kalbėtojas pareiškė, kad teisingumas laimės ir grįš laisvė ir nepriklausomybė ir Lietuvai ir Estijai.

Pažymėtina, kad į šį minėjimą atsilankė ir Sao Paulo Estado gubernatorius, miesto prefekto atstovai, svetimų valstybių konsulai, dvasiškija, uniersiteto profesoriai, politikai, didžiųjų Sao Paulo laikraščių atstovai ir kt.

LIT. PRTMIJOS KONKURSAS ATIDEDAMAS

Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos Kanados Centro Valdyba savo paskutiniam posėdy nutarė atidėti vieneriems metams Dr. Vydūno Vardo Lit. Premijos konkursą, nes:

1. atsiųstieji veikalai neatitinka konkurso taisyklių reikalavimų;

2. suinteresuotieji konkursu pranešė, kad nespėsią savo veikalų laiku užbaigti.

Taigi premijuotini veikalai atsiunčiami trijuose egzemplioriuose iki 1958 m. gruodžio 1 dienos Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Centro Valdybai antrašu:

V. Pėteraitis. 6597 19th Ave., Rosemont, Montreal, Que., Canada.

1958.1.15.

MLBD Kanados Centro Valdyba

PERKAME IR KITAIS REIKALAIS KREIPIAMĖS PIRMIAUSIAI Į TAS FIRMAS, KURIOS SKELBIASI "MŪSŲ PASTOGĖJ".

GIFT PARCELS SERVICE

SAV. S. NARUSIS

36 BERRILLE RD., BEVERLY HILLS, N.S.W.

Pranešu gerb. dovaninių pakietų siuntėjams, kad esu gavęs iš Inturist'o naujas instrukcijas, kaip įmuituoti siuntiniuose pokuojamas prekes. Kaikurioms svarbesnėms prekėms įmuitavimus čia patiekiu:

1.	Vilnonių medž. kostiumams ir suknelėms	1 jardas nuo 9/5
2.	Vilnonių medžiagų paltams	" " 19/-
3.	Gatava vilnonė suknelė	" " 56/3
4.	Gatava medvilnės suknelė	" " 17/6
5.	Vilnonis megztinis	" " 10/4
6.	Gatavi vyr. kostiumai	" " 60/-
10.	Rankšluosčiai	" " 1/6
7.	Įvairūs batai	1 pora nuo 15/-
8.	Apatinių baltinių pora	" " 3/6
9.	Kojinių	" " 2/6

Čia sužymėtom muitų kainom siuntinių gavimą aš garantuoju. Už patarnavimą aš imu tik 2 svarus.

Skyriai.

CABRAMATTA: 75A John St., Annabelle House (už pašto) antras augštas, 7 kamb. Valandos 12-5 p.p. Šeštad. 8.30-1 v.p.p.

NTWCASTLE: A. Šernas, 115 Janet Str., Merewether, Tel.: MF 1653. Priėmimas nuo 7-9 p.p. kitu laiku susitarus.

ENFIELD: M. Petronis, 152 Liverpool Rd. Valandos: kasdien nuo 9 iki 6 val. vak., šeštadieniais 9 iki 12.30 val. p.p.. Tel.: UJ 5727. Susitarus paima ir iš namų.

CANTERBURY: E. Stašys, 72 Canterbury Rd., priima visomis dienomis.

GEELONG: K. Zdanavičius, 19 Oxford St., Geelong East, priima vakarais ir šeštadieniais, sekmadieniais.

BRISBANE: N. Stelmokas, 78 Moola Rd., Ashgrove, Brisbane, Qld., priima kiekvienu metu.

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, (Tel. WB 1758), for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. (Tel. MX 2120).